

چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان سعودی^۱

ترجمه حسن قاضی^۲

پیشگفتار

شورای وزیران در نشست روز دوشنبه خود به ریاست خادم الحرمين الشريفین ملک سلمان چشم‌انداز عربستان سعودی را از تصویب گذراند. نشست کابینه به بحث درباره چشم‌انداز که پیش‌نویس آن توسط شورای امور اقتصادی و توسعه و بر مبنای رهنمودهای خادم الحرمين الشريفین تهیه شده بود، اختصاص یافت. متن کامل چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان سعودی در ادامه می‌آید:

چکیده

خرسندم از اینکه چشم‌انداز عربستان سعودی را برای آینده ارائه می‌کنم. این یک طرح کلی آرمان‌گرایانه و درعین حال قابل دسترس است که اهداف بلندمدت ما را بیان می‌کند و قوت‌ها و توانمندی‌های کشور ما را بازتاب می‌دهد. همه موفقیت‌ها با چشم‌انداز شروع می‌شوند و چشم‌اندازهای موفق بر ارکان استوار بنا نهاده می‌شوند:

رکن اول چشم‌انداز ما رتبه و مقام ما به عنوان قلب جهان اسلام و جهان عرب است. ما آگاهیم که خداوند متعال سرزمینی به ما عطا کرده که از نفت هم ارزشمندتر است. مملکت ما سرزمین دو حرم شریف و مقدس‌ترین مکان‌های روی زمین است و کعبه که بیش از یک میلیارد مسلمان رو به آن نماز می‌گذارند.

رکن دوم چشم‌انداز ما اراده ما برای تبدیل شدن به کانون جهانی سرمایه‌گذاری است. ملت ما قابلیت‌های سرمایه‌گذاری قوی در اختیار دارد که ما آن را برای به حرکت در آوردن اقتصادمان و تنوع بخشیدن به درآمدهایمان در واپایش (کنترل) خواهیم گرفت.

رکن سوم تبدیل موقعیت راهبردی بی‌همتای ما به قطب اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا است. موقعیت جغرافیایی ما میان آبراهه‌های کلیدی جهان، پادشاهی عربستان سعودی را کانون تجارت و دروازه جهان ساخته است.

کشور ما از نظر منابع طبیعی ثروتمند است. ما برای نیازهای انرژی خود تنها متکی به نفت نیستیم. طلا، فسفات، اورانیوم و بسیاری مواد معدنی ارزشمند دیگر در اعماق زمین‌های ما یافت می‌شود. اما ثروت اصلی ما در آرمان‌های مردم و ظرفیت‌های نسل جوان ما نهفته است. آنها غرور ملت و معماران آینده ما هستند. ما هرگز فراموش نمی‌کنیم که در شرایط دشوارتر از امروز، زمانی که ملک عبدالعزیز آل سعود مملکت پادشاهی را متحد

1. VISION 2030 KINGDOM OF SAUDI ARABIA, www.vision2030.gov.sa

۲. عضو هیئت علمی دافوس آجا دانشجوی دکترای سیاست دفاعی دافوس

کرد، چگونه ملت ما با همت جمعی با گام‌های استوار به پیش رفت. مردم ما بار دیگر جهان را شگفت‌زده خواهند کرد.

ما به آینده مملکت اطمینان داریم. با نعماتی که خداوند به ما عطا فرموده، راهی جز خوش‌بینی به دهه‌های پیش رو وجود ندارد. ما به جای نگرانی بابت از دست دادن هر چیزی، آنچه را که در افق آینده قرار دارد، مورد تأمل قرار می‌دهیم.

برادران و خواهران عزیز من، انشاء... آینده مملکت آینده‌ای بسیار نویدبخش و با توانمندی‌های فراوان است. کشور ارزشمند ما شایسته بهترین‌هاست؛ بنابراین، ما استعدادها و ظرفیت‌های خود را گسترش و توسعه بیشتری خواهیم داد. ما بیشترین تلاش را برای اطمینان از اینکه مسلمانان از سراسر جهان بتوانند اماکن مقدس را زیارت کنند به‌کار خواهیم بست. ما مصمم هستیم که با تبدیل نقاط قوت کلیدی خود به ابزارهای توان‌بخش برای آینده‌ای کاملاً متفاوت، توانمندی‌های اقتصاد خود را تقویت کرده و تنوع بخشیم. به معنای دقیق کلمه، ما «آرامکو» را از یک شرکت تولید نفت به یک مجموعه به‌هم پیوسته صنعتی جهانی تبدیل خواهیم کرد.

ما صندوق سرمایه‌گذاری عمومی را به بزرگ‌ترین صندوق مستقل سرمایه تبدیل خواهیم کرد. ما شرکت‌های عمده‌مان را تشویق خواهیم کرد که فراتر از مرزها گسترش یافته و جایگاه به‌حق خود را در بازار جهانی به‌دست آورند. ما به موازات اینکه به مجهز کردن ارتش با بهترین دستگاه‌ها و تجهیزات ممکن ادامه می‌دهیم، برای تولید و ساخت نیمی از نیازهای نظامی خود در درون کشور (برای ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر برای شهروندان و حفظ منابع بیشتر در کشور) طرح‌ریزی خواهیم کرد.

ما انواع خدمات دیجیتال را به‌منظور کاستن از تأخیر و کاهش دیوان‌سالاری ملالت‌بار توسعه خواهیم داد. ما به‌سرعت به اصلاحات مبتنی بر شفافیت و پاسخگویی دست خواهیم زد و از طریق هیئتی که برای سنجش عملکرد نهادهای دولتی تأسیس گردیده، آنها را برای تمام کاستی‌هایشان به پاسخگویی وادار خواهیم کرد. ما نسبت به شکست‌ها و همچنین موفقیت‌هایمان شفاف خواهیم بود و از هر ایده‌ای درباره شیوه بهبود و پیشرفت استقبال خواهیم کرد.

تدوین و نگارش این چشم‌انداز، از دستورات خادم حرمین الشریفین، ملک سلمان برآمده که به ما دستور داد برای آینده‌ای که آرزوها و آرمان‌های شما را برآورده می‌سازد، تلاش کنیم. در راستای دستورات ایشان، ما از امروز به‌شکلی خستگی‌ناپذیر برای ساختن فردایی بهتر برای شما، فرزندان شما و فرزندان فرزندان شما تلاش خواهیم کرد. آرمان ما بلندمدت است. این آرمان فراتر از نوسازی منابع درآمدی که تضعیف شده‌اند، یا حفظ آنچه که از قبل داشته‌ایم است. ما مصمم هستیم کشوری مترقی بسازیم که در آن تمام شهروندان بتوانند به رؤیایا، امیدها و آرزوهایشان عینیت بخشند. بنابراین، ما تا زمانی که کشورمان در ایجاد فرصت برای همگان از طریق آموزش و یادگیری و خدمات باکیفیتی همچون راهکارهای استخدامی، سلامت، مسکن و سرگرمی پیشرو شود، نخواهیم آسود.

ما متعهدیم که خدمات دولتی در سطح جهانی را چنان فراهم کنیم که به گونه‌ای اثربخش و کارآمد نیازهای شهروندان را برآورده سازد. ما با هم به ساختن کشوری بهتر، تحقق رؤیای کامیابی و آزادسازی استعدادها، ظرفیت‌ها و جانفشانی‌های مردان و زنان جوانمان ادامه خواهیم داد. ما هرگز اجازه نخواهیم داد که کشورمان در برابر نوسانات قیمت کالاها یا بازارهای خارجی بی‌دفاع باشد. ما تمام ابزارهای دستیابی به آرزوها و آمال خویش را در اختیار داریم. بهانه‌ای برای توقف یا حرکت رو به عقب وجود ندارد.

چشم‌انداز ما یک عربستان قوی، مترقی و باثبات است که برای همهٔ ایجاد فرصت می‌کند. چشم‌انداز ما کشوری بردبار است که قانون اساسی آن اسلام و روش آن اعتدال است. ما به روی تمام افراد دارای صلاحیت در سراسر دنیا آغوش می‌گشاییم و تمام کسانی را که در مسیر و موفقیت ما شریک شوند تکریم می‌کنیم.

ما برآن هستیم که فرصت‌های بهتری برای مشارکت با بخش خصوصی را با اتکا به سه رکن فراهم کنیم: موقعیت ما به‌عنوان قلب جهان عرب و اسلام، توانمندی‌های پیشروانه در سرمایه‌گذاری و موقعیت جغرافیایی راهبردی. ما سرمایه‌گذاری کسب و کار را بهبود خواهیم بخشید تا اقتصادمان رشد کرده و شکوفا شود و فرصت اشتغال سالم‌تر برای شهروندان و خوشبختی طولانی‌تر برای همگان به‌بار آورد. این آیندهٔ درخشان بر همکاری و مسئولیت دوطرفه بها نهاده شده است. این «چشم‌انداز عربستان سعودی برای سال ۲۰۳۰» است. ما بی‌درنگ اجرای طرح‌ها و برنامه‌های تدوین شده را آغاز خواهیم کرد. ما می‌توانیم با همدیگر و به یاری خداوند، موقعیت پادشاهی عربستان سعودی را به‌عنوان ملتی بزرگ تقویت نماییم که باید همهٔ ما بسیار ژرف‌گونه به آن افتخار کنیم.

محمد بن سلمان بن عبدالعزیز: رئیس شورای امور اقتصادی و توسعه

عربستان سعودی، قلب جهان عرب و اسلام، کانون سرمایه‌گذاری و قطب اتصال سه قاره

پادشاهی عربستان سعودی از نعمت دارایی‌های غنی فراوانی برخوردار است. مزیت‌های جغرافیایی، فرهنگی، اجتماعی، جمعیتی و اقتصادی ما را قادر ساخته است که موضعی برجسته در جهان داشته بگیریم. برای ساختن بهترین آینده برای کشور ما چشم‌انداز پادشاهی عربستان سعودی را بر سه رکن که مزیت‌های بی‌همتای رقابتی ما را نشان می‌دهد، استوار ساخته‌ایم. وجهه و اعتبارمان ما را قادر خواهد کرد که نقش رهبری را به‌عنوان قلب جهان عرب و اسلام برعهده بگیریم. به‌شکل همزمان، ما قدرت سرمایه‌گذاری خود را برای بنا نهادن یک اقتصادی بسیط و ماندگار به‌کار خواهیم گرفت. درنهایت، ما از موقعیت راهبردی‌مان برای استوار ساختن نقش خود به‌عنوان پیشران اصلی تجارت بین‌المللی و اتصال سه قاره آفریقا، آسیا و اروپا استفاده خواهیم کرد. چشم‌انداز ما حول سه مضمون شکل گرفته است: «جامعهٔ بانشاط، اقتصاد شکوفا و ملت آرمان‌گرا».

مضمون نخست برای دستیابی به چشم‌انداز و بنیان قوی جهت کامیابی اقتصادی حیاتی است. ما به اهمیت جامعه بانشاط باور داریم. اعضای چنین جامعه‌ای مطابق با اصل اسلامی اعتدال زندگی می‌کنند، به هویت ملی و

میراث فرهنگی باستانی خود می‌بالند، از زندگی خوب در محیطی زیبا بهره‌مندند، تحت حفاظت خانواده‌های دلسوز قرار دارند و به‌وسیله یک نظام اجتماعی و بهداشتی توانمندساز پشتیبانی می‌شوند.

در مضمون دوم، یک اقتصاد شکوفا به‌وسیله ایجاد نظام آموزشی همسو با نیازهای بازار و خلق فرصت‌های اقتصادی برای کارآفرینان، بنگاه‌های کوچک و شرکت‌های بزرگ برای همگان فرصت‌سازی می‌کند؛ بنابراین، ما ابزارهای سرمایه‌گذاری خود را برای ظهور بخش‌های نویدبخش اقتصادی، تنوع بخشی به اقتصاد و خلق فرصت‌های شغلی توسعه خواهیم داد؛ همچنین اقتصاد خود را رشد خواهیم داد و خدمات خود را به‌وسیله خصوصی‌سازی برخی از خدمات دولتی، بهبود محیط کسب و کار، جذب جهانی بهترین استعدادها و سرمایه‌ها و استفاده از اهرم موقعیت بی‌همتای راهبردی خود در اتصال سه قاره، ارتقا خواهیم بخشید. آنچه ما به‌دنبال دستیابی به آن هستیم، آرمان ملت ماست. ما کارآمدی و مسئولیت را در تمام سطوح به‌کار خواهیم بست.

مضمون سوم ما مبتنی بر دولتی اثربخش، شفاف، پاسخگو، توان‌بخش و با عملکرد قوی است. ما دولتی سالم برای شهروندان، بخش خصوصی و بخش غیرانتفاعی ایجاد خواهیم کرد تا آنها بتوانند مسئولیت خود را برعهده گرفته و در رویارویی با چالش‌ها و شکار فرصت‌ها ابتکار عمل را به‌دست گیرند.

در هر یک از این مضامین، ما گزینه‌ای از تعهدها و اهداف را به‌عنوان بازتابی از آرمان‌ها و نمادی از آنچه قصد دستیابی به آن را داریم، برجسته ساختیم. این چشم‌انداز مرجع تصمیم‌های آینده ما خواهد بود و تمام پروژه‌های آینده با محتوای آن همسو خواهد شد. برای بیان گام‌های بعدی، ما پیشاپیش زمینه را آماده کرده و برخی برنامه‌های اجرایی را در شورای امور اقتصادی و توسعه آغاز نموده‌ایم. اکنون ما مجموعه‌ای از برنامه‌های حیاتی را با نیت دست یافتن به اهداف و ارج نهادن به تعهداتمان آغاز می‌کنیم. موفقیت ماندگار تنها زمانی به‌دست می‌آید که بر بنیانی مستحکم بنا شده باشد. چشم‌انداز ما با اتکا به نقاط قوت کشور، این ثبات را فراهم خواهد کرد و آینده‌ای درخشان‌تر برای کشور و مردم ما به‌وجود خواهد آورد.

جامعه بانشاط

۱. جامعه بانشاط با ریشه‌های قوی

ما فرصت‌های بکر بی‌شمار و ترکیبی از منابع طبیعی را در اختیار داریم، اما ثروت اصلی، در مردم و جامعه ما نهفته است. ما به آنچه که ملت ما را ممتاز می‌سازد و همانا ایمان اسلامی و وحدت ملی ماست، افتخار می‌کنیم. ملت ما کانون جهان عرب و اسلام است و مرکزیت اسلام را نمایندگی می‌کند. ما اطمینان داریم که به خواست خداوند آینده‌ای درخشان‌تر خواهیم ساخت؛ آینده‌ای برپایه اصول اسلامی. ما سیادت خود در انجام وظایفمان در قبال زائران را به کامل‌ترین شکل تداوم خواهیم بخشید و هویت ملی ریشه‌دار خود را ارتقا خواهیم بخشید.

۱-۱. زیستن بر اساس ارزش‌های اسلامی

اسلام و آموزه‌های آن روش زندگی و اساس همه قوانین، تصمیم‌ها، اقدام‌ها و اهداف ماست. پیامبر اسلام حضرت محمد (ص) پیرو رهنمودهای اسلام پیرامون ارزش سخت‌کوشی، ایثار و فضیلت فرمود: «خداوند دوست دارد ما در کارمان مسلط و متبحر باشیم». بنابراین، اصول اسلام نیروی پیشران ما برای تحقق چشم‌انداز خواهد بود. ارزش‌هایی از قبیل اعتدال، بردباری، فضیلت، نظم، برابری و شفافیت، سنگ بنای موفقیت ما خواهد بود.

۲-۱. تمرکز تلاش برای خدمت‌رسانی به زائران عمره

عربستان سعودی جایگاه برجسته‌ای را در جهان به‌خود اختصاص داده و نام آن مترادف میهمان‌نوازی و استقبال گرم از تمام مسلمانان است. به‌عبارت دقیق‌تر، موقعیت ویژه‌ای در دل زائران و مؤمنان در همه جا کسب کرده است. ما از نعمت خدمت به مسجدین شریفین، زائران و تمام دیدارکنندگان از اماکن مقدس مذهبی برخورداریم. در دهه گذشته، تعداد عمره‌گذارانی که از سایر کشورها به عربستان وارد می‌شوند، سه برابر شده و به عدد هشت میلیون نفر رسیده است. این مسئولیتی بزرگ است. این ما را ملزم می‌کند که از هیچ کاری در راه تلاش برای تأمین تمام آنچه زائران به آن نیاز دارند، فروگذار نکنیم تا بتوانیم وظیفه خود را در میهمان‌نوازی از برادران و خواهران خود ادا کنیم. از این رو، ما به‌تازگی سومین توسعه حرمین شریفین را در کنار نوسازی و افزایش ظرفیت فرودگاه‌هایمان آغاز کرده‌ایم. ما پروژه متروی مکه را به‌عنوان مکمل پروژه‌های خط‌آهن و قطار که به زائران حرمین شریفین و بازدیدکنندگان از اماکن مقدس خدمت‌رسانی می‌کنند، کلید زده‌ایم. ما شبکه حمل و نقل را برای تسهیل دسترسی و کمک به زائران در انجام مناسک خود با آسودگی و راحتی بیشتر تقویت کرده‌ایم. در همین زمان، ما به غنی‌سازی سفرهای معنوی زائران و تجربیان فرهنگی آنها تا زمانی که در کشور ما هستند، کمک خواهیم کرد. ما موزه‌های بیشتری تأسیس خواهیم کرد، اماکن گردشگری و تاریخی جدید و مکان‌های فرهنگی را آماده خواهیم نمود و تجربه زیارت در کشور را بهبود خواهیم داد.

۳-۱. افتخار به هویت ملی

ما به میراث فرهنگی ناشی از پیشینه سعودی، عربی و اسلامی خود می‌بالیم. سرزمین ما برای تمدن‌های کهن و مسیرهای تجاری در چهارراه تجاری جهان مشهور بوده و مشهور خواهد ماند. این میراث به جامعه ما غنای فرهنگی و تنوعی بخشیده که امروزه به آن شهره است. ما به اهمیت حفظ این میراث گرانبها به‌منظور ارتقای وحدت ملی و استحکام بخشی به ارزش‌های راستین اسلامی و عربی خود واقف هستیم. ما خواهیم کوشید که هویت ملی خود را تقویت کرده، حفظ نموده و برجسته‌سازیم تا بتواند راهنمای نسل‌های آینده باشد. ما این کار را حفظ درست ارزش‌ها و اصول ملی و نیز با تقویت توسعه اجتماعی و زنده نگاه داشتن زبان عربی به انجام خواهیم رساند. ما تلاش برای احیای مکان‌های ملی، عربی، اسلامی و فرهنگی کهن خود ادامه خواهیم داد و می‌کوشیم که این مکان‌ها را به ثبت بین‌المللی رسانده و برای همگان قابل دسترس نماییم و در این فرایند، رویدادهای فرهنگی و موزه‌های کلاس جهانی را که بازدیدکنندگان از سراسر جهان را به اینجا خواهد کشاند، در

آنها برگزار نماییم. این شاهدهی زنده برای میراث کهن ما خواهد بود و جایگاه برجسته ما در تاریخ و نقشه تمدن را به نمایش خواهد گذاشت.

۱-۴. تعهدات ما

الف) افتخار خدمت‌رسانی به شمار روزافزون عمره‌گذاران به بهترین شکل ممکن

ما افتخار داریم که با برعهده گرفتن نقشی که خداوند به ما عطا فرموده، به خواست‌ها و نیازهای حجاج و عمره‌گذاران توجه و رسیدگی کنیم. گسترش حرمین شریفین به سه برابر شدن شمار عمره‌گذاران خارجی در خلال دهه گذشته منتج شده و رقم آن‌را به هشت میلیون نفر در سال ۲۰۱۵ رسانیده است. از طریق افزایش ظرفیت و بهبود کیفیت خدماتی که در اختیار عمره‌گذاران قرار می‌گیرد، ما تا سال ۲۰۲۰ این امکان را فراهم خواهیم کرد که سالانه ۱۵ میلیون مسلمان مناسک عمره خود را با رضایت کامل به جای آورند. ما از راه بهبود شیوه‌های درخواست روادید که باعث روانی فرایند دریافت آن با هدف خودکارسازی (اتوماسیون) کامل خواهد بود، به این امر دست خواهیم یافت. همچنین خدمات الکترونیکی را بیش از پیش جزئی از سفر زائران قرار خواهیم داد تا این تجربه دینی و فرهنگی را هر چه بیشتر غنی نماییم. بخش دولتی و بخش خصوصی نقش حیاتی در این پروژه ایفا خواهند کرد تا ما بتوانیم وضعیت اسکان را بهتر نماییم، پذیرایی را بهبود بخشیم و خدمات جدیدی برای حاجیان فراهم کنیم.

ب) بزرگ‌ترین موزه اسلامی

ما به میراث خود مفتخر بوده و همچنان خواهیم بود. آخرین فرستاده خدا حضرت محمد (ص) اهل مکه یعنی زادگاه اسلام بود. مدینه جایی است که اولین جامعه اسلامی در آن متولد شد. ما یک موزه اسلامی مطابق با بالاترین استانداردهای جهانی و مجهز به آخرین روش‌های گردآوری، نگهداری، ارائه و مستندسازی خواهیم ساخت. احداث این موزه رویدادی بزرگ برای شهروندان و بازدیدکنندگان خواهد بود که در آن درباره تاریخ اسلام خواهند آموخت و از تجارب تعاملی لذت برده و در رویدادهای فرهنگی مشارکت خواهند جست. با استفاده از فناوری نوین، بازدیدکنندگان این موزه به اعماق عصرهای گوناگون تمدن، دانش و فرهنگ اسلامی سفر خواهند کرد. این موزه، قطب بین‌المللی دانش و معرفت خواهد بود و یک کتابخانه و مرکز پژوهش در سطح جهانی را در خود جای خواهد داد.

۱-۵. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) افزایش ظرفیت پذیرایی از عمره‌گذاران از ۸ میلیون نفر به ۳۰ میلیون نفر در سال.

ب) دو برابر کردن تعداد اماکن میراث فرهنگی سعودی ثبت شده در یونسکو.

۲. جامعه بانشاط با زندگی رضایت‌بخش

شادمانی و کامروایی شهروندان و ساکنان برای ما مهم است. این امر تنها می‌تواند از طریق ارتقای رفاه جسمی، روانی و اجتماعی به دست آید. جامعه‌ای به دست آید. جامعه‌ای که در آن همگان از کیفیت مطلوب زندگی، سبک زندگی سالم و محیط جذاب زندگی بهره‌مند باشند، در کانون چشم‌انداز ماست.

۲-۱. ارتقای فرهنگ و سرگرمی

ما فرهنگ و سرگرمی را بخش‌های ضروری کیفیت زندگی می‌دانیم. ما به خوبی آگاه هستیم که فرصت‌های فرهنگی و سرگرمی که اکنون در دسترس است، نه با خواست‌های رو به فزونی شهروندان ما سازگار است و نه در شأن اقتصاد غنی ماست. به همین دلیل است که ما از تلاش‌های مناطق، حکام و بخش‌های خصوصی و غیرانتفاعی برای سازماندهی رویدادهای فرهنگی حمایت می‌کنیم. ما بر آن هستیم که در کنار تقویت نقش سرمایه‌گذاری‌های دولتی، با جذب سرمایه‌گذاران بومی و بین‌المللی به مشارکت با شرکت‌های سرگرمی بین‌المللی دست پیدا کنیم. زمین مناسب برای پروژه‌های فرهنگی و سرگرمی فراهم خواهد شد و نویسندگان و کارگردانان به دقت حمایت خواهند شد. ما به دنبال آن هستیم که تنوعی از اماکن و جایگاه‌های فرهنگی از قبیل کتابخانه‌ها، هنرگاه‌ها و موزه‌ها را به موازات امکانات سرگرمی برای ذائقه‌های گوناگون فراهم نماییم. همچنین این پروژه‌ها به اقتصاد ما کمک خواهد کرد و منتج به ایجاد فرصت‌های شغلی فراوانی خواهد شد.

۲-۲. سالم زیستن، تندرستی

سبک زندگی سالم و متعادل تکیه‌گاهی ضروری برای کیفیت بالای زیستن است. با این حال، فرصت‌های تمرین‌های ورزشی معمول، هنوز هم محدود است. این وضعیت تغییر خواهد کرد. ما بر آن هستیم که مشارکت گسترده و دائم در ورزش و فعالیت‌های ورزشی را تقویت و ترغیب کنیم و با مشارکت بخش خصوصی به تأسیس امکانات و برنامه‌های بیشتری دست بزنیم. این شهروندان را قادر خواهد ساخت که در طیف گسترده‌ای از ورزش‌ها و فعالیت‌های مرتبط با اوقات فراغت مشغول شوند. آرمان ما این است که در ورزش به برتری دست یابیم و در میان بهترین‌های رشته‌های ورزشی در منطقه و جهان قرار گیریم.

۲-۳. توسعه شهرها

شهرهای ما هم اکنون نیز از امنیت و توسعه بالایی برخوردارند. با وجود ناآرامی‌های موجود در منطقه و وسعت سرزمین ما، کشور و شهروندان ما در ایمنی و امنیت به سر می‌برند. شهرهای ما، با نرخ جرم و جنایت کمتر از ۰/۸ مورد به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر که بسیار پایین‌تر از نرخ بین‌المللی ۷/۶ در دنیاست، جزو امن‌ترین شهرهای جهان هستند. ما ایمنی و امنیت خود را به وسیله پشتیبانی از تلاش‌های مداوم برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و نیز اتخاذ تمهیدات بیشتر برای تضمین ایمنی ترافیکی، کاهش تصادف‌ها و به حداقل رساندن عواقب دردناک آن حفظ خواهیم کرد. شهرهای ما در دهه‌های اخیر رشد خیره‌کننده‌ای داشته‌اند؛ رشدی که با توسعه مداوم زیرساخت‌های آنها همراه بوده است. برای تضمین اینکه ما می‌توانیم به تقویت کیفیت زندگی همگان و برآورده کردن نیازها و خواست‌های شهروندان ادامه دهیم، اطمینان حاصل خواهیم کرد که خدماتی از قبیل آب،

برق، حمل و نقل عمومی و جاده‌ها به‌درستی و با کیفیت بالا تأمین می‌شوند. مناطق باز و تفریحی نیز برای تأمین نیازهای تفریحی افراد و خانواده‌ها ایجاد خواهد شد.

۲-۴. دستیابی به پایداری زیست‌محیطی

ما وظایف اسلامی، انسانی و اخلاقی خود را از طریق حفظ محیط زیست و منابع طبیعی ادا خواهیم کرد. حفظ محیط زیست مسئولیت ما در قبال نسل‌های آینده و برای کیفیت زندگی روزانه ما حیاتی است. ما خواهیم کوشید که به‌وسیله افزایش کارایی مدیریت پسماند، تأسیس پروژه‌های جامع بازیافت، کاهش تمام انواع آلودگی و مبارزه با بیابان‌زایی از محیط زیست حفاظت کنیم. همچنین استفاده بهینه از منابع آب را به‌وسیله کاهش مصرف و به‌کارگیری آب‌های فرآوری شده و تجدیدپذیر ارتقا خواهیم بخشید. ما تمام تلاش‌های خود را به‌سمت حفاظت و نوسازی سواحل زیبا، ذخایر طبیعی و جزایر خود هدایت خواهیم نمود تا آنها را برای همه قابل استفاده کنیم. ما پیگیر مشارکت بخش خصوصی و سرمایه‌های دولتی در این راه خواهیم بود.

۲-۵. تعهدات ما

الف) «دائم»: سرگرمی سودمند برای شهروندان

ما تعداد و تنوع فعالیت‌های فرهنگی و سرگرمی را با هدف افتتاح اماکنی که به عرضه استعدادها بی‌شمار شهروندان اختصاص یافته، افزایش خواهیم داد. همچنین برای ساده‌سازی تأسیس و ثبت باشگاه‌های غیرحرفه‌ای (آماتور) اجتماعی و فرهنگی، آیین‌نامه‌های خود را مورد بازنگری قرار خواهیم داد. ما حمایت‌های مالی لازم را از «دائم» (طرح ملی ارتقای کیفیت فعالیت‌های فرهنگی و سرگرمی)، فراهم خواهیم کرد. این برنامه یک شبکه ملی از باشگاه‌ها را ایجاد خواهد کرد، تبادل دانش و تجربیات بین‌المللی را ترغیب خواهد نمود و آگاهی بهتر از سلسله فعالیت‌های گسترده سرگرمی و اوقات فراغت را ارتقا خواهد بخشید.

ب) تا سال ۲۰۲۰، بیش از ۴۵۰ باشگاه غیرحرفه‌ای ثبت شده و سازماندهی شده وجود خواهد داشت که انواع فعالیت‌های فرهنگی و رویدادهای سرگرمی را فراهم خواهند کرد.

۲-۵. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) شناخته شدن سه شهر عربستان سعودی در میان ۱۰۰ شهر برتر دنیا.

ب) افزایش هزینه‌های خانگی فرهنگ و سرگرمی در داخل مملکت از ۲/۹ درصد کنونی به ۶ درصد.

ج) افزایش نسبت افرادی که در طول هفته حداقل یک بار ورزش و نرمش می‌کنند از ۱۳ درصد جمعیت به

۴۰ درصد.

۳. جامعه بانشاط با بنیان‌های قوی

هدف ما ارتقا و قدرتمندسازی توسعه اجتماعی به منظور بنا نهادن جامعه‌ای قوی و بهره‌ور است. ما خانواده‌هایمان را تقویت خواهیم کرد، آموزشی فراهم خواهیم نمود که شخصیت اساسی فرزندانمان را شکل دهد و سامانه‌های مراقبت بهداشتی و اجتماعی توانمندساز تأسیس خواهیم نمود.

۳-۱. توجه به خانواده

خانواده سنگ بنای جامعه است و آن را از فروپاشی در خلال نسل‌ها محافظت کرده و به‌عنوان پناهگاه فرزندان و تأمین‌کننده اصلی نیازهای آنها عمل می‌کند. یکی از مشخصه‌های گویای مکتب سعودی، اصرار آن بر اصول و ارزش‌های اسلامی در کنار اتحاد و روابط گسترده خانوادگی است. بر اساس این مشخصه‌ها، ما همه پشتیبانی‌های لازم از خانواده را برای مراقبت از فرزندان و توسعه استعدادها و توانمندی‌های آنها تأمین خواهیم کرد. به‌شکل خاص، ما می‌خواهیم مشارکت والدین در فرایند آموزش را عمق بخشیده و به آنها کمک کنیم که شخصیت و استعدادها را توسعه دهند تا آنها بتوانند به‌شکل کامل در خدمت جامعه باشند. خانواده‌ها همچنین تشویق خواهند شد که فرهنگ برنامه‌ریزی را بیاموزند و برای آینده خود و فرزندان خود برنامه‌ریزی کنند. ما خواست خانواده‌ها برای صاحب‌خانه شدن و اهمیت آن برای تقویت امنیت خانواده را به رسمیت می‌شناسیم. با اینکه هم‌اکنون ۴۷ درصد خانواده‌ها در عربستان سعودی صاحب‌خانه هستند، هدف ما افزایش ۵ درصدی این میزان تا سال ۲۰۲۰ است. با توجه به افزایش تعداد مشتریان بازار مسکن، این دستاوردی بزرگ و اساسی خواهد بود. ما به‌وسیله وضع قوانین و آیین‌نامه‌های جدید، تشویق بخش خصوصی به خانه‌سازی و تأمین سرمایه، رهن و طرح‌های تملک که نیازهای شهروندان را رفع می‌کند، به این هدف دست خواهیم یافت.

۳-۲. توسعه شخصیت کودکان

ما قصد داریم از طریق بازسازی نظامی دانشگاهی و آموزشی خود، باورهای اخلاقی مثبت را از سنین کودکی در فرزندانمان تثبیت کنیم. مدارس، در تعامل با والدین، از طریق آموزش کرامت، دانش و رفتارهایی که برای ظهور شخصیت‌های انعطاف‌پذیر و مستقل لازم است، بافت جامعه را تقویت خواهند کرد. تمرکز بر ارزش‌های اساسی همچون ابتکار، ثبات قدم و رهبری در کنار مهارت‌های اجتماعی، دانش فرهنگی و خودآگاهی خواهد بود. همچنین فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، داوطلبانه و ورزشی را به‌وسیله توانمندسازی مؤسسه‌های آموزشی، فرهنگی و سرگرمی ارتقا خواهیم بخشید.

۳-۳. توانمندسازی جامعه

ما نوسازی و توسعه نظام رفاه اجتماعی خود را تداوم خواهیم بخشید تا آن را کارآمدتر، توانمندسازتر و عادلانه‌تر سازیم. یارانه‌های سوخت، غذا، آب و برق از طریق هدایت به‌سوی افراد نیازمند بهینه‌سازی خواهند شد. ما شهروندانی را که آسیب‌پذیرترند، مورد حمایت و پشتیبانی سنجیده و حساب شده قرار خواهیم داد و با

همراهی بخش خصوصی و سازمان‌های غیردولتی، افرادی را که قادر به یافتن شغل نیستند، آموزش داده و آنها را آماده خواهیم کرد تا بتوانند به آرامی هرگاه امکان‌پذیر است، به نیروی کار کشور بپیوندند.

۳-۴- توجه به بهداشت و سلامت

در دهه‌های اخیر، نظام مراقبت‌های بهداشتی از سرمایه‌گذاری صحیحی سود برده است. در نتیجه، ما امروزه به ازای هر ۱۰۰۰ نفر ۲/۲ تخت بیمارستانی و پزشکان متخصص در سطح جهانی در اختیار داریم و سن متوسط امید به زندگی در سه دهه گذشته از ۶۶ سال به ۷۴ سال افزایش یافته است. مصمم هستیم که ظرفیت بیمارستان‌ها و مراکز درمانی و بهداشتی خود را بهینه‌سازی کرده و از آنها بهره‌برداری بهتری کنیم و کیفیت خدمات سلامت، پیشگیری و درمان خود را تقویت کنیم. بخش خصوصی بر ارتقای مراقبت‌های پیشگیری، کاهش بیماری‌های غفونی و تشویق شهروندان به مراقبت‌های اولیه به‌عنوان نخستین گام تمرکز خواهد کرد. این امر همکاری و یکپارچگی میان مراقبت‌های بهداشتی و اجتماعی را عمق خواهد داد و در ضمن از خانواده‌ها در تأمین مراقبت‌های خانگی از اعضاء در زمان نیاز، پشتیبانی خواهد کرد. بخش دولتی بر نقش طرح‌ریزی، انتظام و نظارت مراقبت‌های بهداشتی متمرکز خواهد شد. ما قصد داریم در درازمدت، مراقبت‌های بهداشتی را به‌منظور ارتقای کیفی و آماده‌سازی برای منافع خصوصی‌سازی، به‌وسیله همکاری‌های عمومی تأمین نماییم. برای بهبود دسترسی به خدمات پزشکی و کاهش زمان انتظار برای ملاقات با پزشکان متخصص و مشاور، به‌سوی توسعه بیمه درمانی خصوصی گام برمی‌داریم. برای بهبود درمان بیماری‌های مزمن مانند بیماری‌های قلبی، دیابت و سرطان که سلامت ملت را تهدید می‌کنند، پزشکان ما بهتر آموزش خواهند دید.

۳-۵. تعهدات ما

الف) «ارتقا»: نقش برجسته‌تر خانواده‌ها در آموزش فرزندانشان

درگیر کردن والدین در آموزش فرزندانشان یکی از اصول اصلی موفقیت است. هدف ما تا سال ۲۰۲۰ این است که ۸۰ درصد والدین درگیر فعالیت‌های مدرسه و فرایند یادگیری کودکانشان شوند. ما برنامه «ارتقا» را که میزان اثربخشی درگیر کردن والدین در آموزش فرزندان توسط مدارس را می‌سنجد، اجرایی خواهیم کرد. ما در مدارس هیئت‌های هدایت شده توسط والدین تأسیس خواهیم کرد تا گروه‌های مباحثه ایجاد کرده و والدین را بیشتر درگیر امور آموزشی فرزندانشان نماید. برای بالا بردن آگاهی از اهمیت ایجاد ارتباط با والدین و مجهز شدن به روش‌های اثربخش انجام موفقیت‌آمیز این کار، معلمان تحت آموزش قرار خواهند گرفت. همچنین برای ارائه برنامه‌ها و رویدادهای آموزشی خلاقانه‌ای که بتواند این مشارکت علمی - آموزشی را بهبود ببخشد، با بخش‌های خصوصی و غیرانتفاعی تعامل خواهیم نمود.

ب) شرکت‌سازی: مراقبت‌های بهداشتی کارآمد و کیفی

هدف درازمدت ما تقویت استاندارد و کیفیت خدمات مراقبت‌های بهداشتی است. مقصود ما بخش مراقبت‌های بهداشتی است که رقابت و شفافیت را در میان خدمات‌دهندگان تقویت نماید. این امر توانمندی، کارآمدی و بهره‌وری مراقبت و درمان را تقویت خواهد کرد و گزینه‌های پیش روی شهروندان را افزایش خواهد

داد. برای رسیدن به این هدف ما شرکت‌سازی را به‌وسیله انتقال مسئولیت ارائه خدمات درمانی به شبکه‌ای از شرکت‌های دولتی که هم با یکدیگر و هم با بخش خصوصی رقابت می‌کنند، ایجاد خواهیم کرد. این امر بالاترین کیفیت مراقبت‌های بهداشتی را برای شهروندان فراهم خواهد کرد و در عین حال به دولت اجازه می‌دهد که بر نقش‌های قانونگذاری، انتظامی و نظارتی خود تمرکز نماید. شرکت‌سازی همچنین تخصص‌گرایی را در خدمات مراقبت‌های بهداشتی ارتقا داده و به آن اولویت خواهد بخشید و شهروندان را قادر خواهد ساخت تا خدمت‌رسان مورد نظرشان را انتخاب کنند.

۳-۶. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) ارتقای جایگاه کشور از ۲۶ به ۱۰ در شاخص سرمایه اجتماعی.

ب) افزایش میانگین امید به زندگی از ۷۴ به ۸۰ سال.

اقتصاد شکوفا

۱. اقتصاد شکوفا، فرصت‌های ارزنده

مهارت‌ها و دانش فرزندان ما از مهم‌ترین و گرامی‌ترین دارایی‌های ما هستند. برای بهره‌گیری هرچه بیشتر از ظرفیت‌های آنها، فرهنگی بنا خواهیم نهاد که عزم و همت را ارج نهاد، برای همگان فرصت ایجاد کند و به همه در کسب مهارت‌های لازم برای دستیابی به اهداف شخصی کمک نماید. برای این هدف، ما توانایی اقتصاد خود برای تولید فرصت‌های شغلی گوناگون و ایجاد چارچوبی جدید در جذب استعدادها و مزیت‌های جهانی تقویت خواهیم کرد.

۱-۱. یادگیری برای کار

ما به سرمایه‌گذاری در آموزش و یادگیری ادامه خواهیم داد تا مردان و زنان جوان برای مشاغل آینده خود مجهز باشند. ما می‌خواهیم کودکان سعودی، هر جا که زندگی می‌کنند، از سطح بالای آموزش چندبُعدی بهره‌مند باشند. ما سرمایه‌گذاری ویژه‌ای در توسعه آموزش ابتدایی کودکان، پالایش برنامه‌های آموزشی ملی و آموزش معلمان و مدیران آموزش خود خواهیم نمود. همچنین تلاش برای کسب اطمینان از اینکه برون‌داد نظام آموزشی ما همسو با نیاز بازار است را دوچندان خواهیم کرد. ما «دروازه ملی کار» را راه‌اندازی کرده‌ایم و در نظر داریم شوراها و بخش‌های که مهارت و دانش مورد نیاز هر یک از بخش‌های سیاسی و اجتماعی را تعیین می‌کنند، تأسیس نماییم. همچنین آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را به‌منظور پیشبرد توسعه اقتصادی بسط خواهیم داد. بورس‌های تحصیلی به‌سمت دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی هدایت خواهد شد و به رشته‌هایی اعطا می‌گردد که در خدمت اولویت‌های ملی ما باشند. همچنین بر نوآوری در فناوری‌های پیشرفته و کارآفرینی تمرکز خواهیم کرد.

۲-۱. قوت بخشی به کسب و کارهای کوچک و خانواده‌های مولد

بنگاه‌های کوچک و متوسط جزو مهم‌ترین عوامل رشد اقتصادی هستند؛ آنها شغل ایجاد می‌کنند، از نوآوری حمایت می‌کنند و صادرات را قوت می‌بخشند. به‌ویژه در مقایسه با اقتصادهای پیشرفته، این بنگاه‌ها هنوز هم

سهم عمده‌ای از تولید ناخالص داخلی در کشور ندارند. بنابراین کوشش خواهیم کرد که با حمایت از کارآفرینی بنگاه‌های کوچک و متوسط، خصوصی‌سازی و سرمایه‌گذاری در صنایع جدید، برای شهروندان فرصت‌های شغلی مناسب خلق کنیم. به‌منظور کمک برای دستیابی به این هدف، ستاد بنگاه‌های کوچک و متوسط را راه‌اندازی کرده و به کمک آیین‌نامه‌های آسان کسب و کار، دسترسی آسان‌تر به سرمایه، مشارکت بین‌المللی و سهم بیشتر تدارکات ملی و مزایده دولتی، به ترغیب کارآفرینان جوان ادامه خواهیم داد. اکنون خانواده‌های مولد به کمک رسانه‌های اجتماعی و فضای دیجیتال، فرصت‌های خوبی در بازار در اختیار دارند. ما دسترسی به این مجاری را تسهیل خواهیم کرد، سرمایه‌های خرد را توان بخشیده و بخش غیرانتفاعی را برای توانمند ساختن خانواده‌های مولد و سرمایه‌گذاری روی ابداع‌های آنها برمی‌انگیزیم.

۱-۳. ایجاد فرصت‌های برابر

اقتصاد ما برای همگان، مرد و زن، پیر و جوان فرصت ایجاد خواهد کرد تا به برترین توانایی‌های آنها کمک کند. ما بر آموزش تمام عمر تأکیدی دوباره خواهیم داشت و تلاش خواهیم کرد تا به‌وسیلهٔ ترغیب و ترویج فرهنگ عملکرد بهینه، از ظرفیت نیروی کارمان بیشترین بهره‌برداری را به‌عمل آوریم. این تلاش‌ها توسط کمیسیون تازه ایجاد شدهٔ «اشتغال‌زایی و مبارزه با بیکار» هماهنگ خواهد شد.

یکی از داری‌های مهم ما نسل جوان پرشور و پویای ماست. تضمین می‌کنیم که مهارت‌های آنها توسعه خواهد یافت و به‌شکل صحیح به‌کار گرفته خواهد شد. در حالی که بسیار از کشورهای دیگر نگران پیر شدن جمعیت خود هستند، بیشتر از نصف جمعیت عربستان سعودی، کمتر از ۲۵ سال سن دارند. ما از این منفعت جمعیتی به‌وسیلهٔ مهار انرژی جوانان و توسعه فرصت‌های کارآفرینی و بنگاه‌ها بهره خواهیم برد. زنان سعودی نیز سرمایه بزرگ دیگری هستند. امروزه بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها را زنان تشکیل می‌دهند و ما به توسعهٔ استعدادهای آنها، سرمایه‌گذاری در توانمندی‌های مولد ایشان و قادر ساختن آنها به تقویت آیندهٔ خود و کمک به توسعهٔ جامعه و اقتصاد ادامه خواهیم داد. همچنین معلولان جامعه را قادر خواهیم کرد که فرصت‌های تحصیلی و شغلی را که استقلال و پیوستن آنها به جامعه به‌عنوان عضوی اثربخش را تضمین می‌کند، به‌دست آورند. تمام امکانات و ابزاری که برای قرار دادن آنها در مسیر موفقیت تجاری مورد نیاز است، برایشان فراهم خواهد شد.

۱-۴. جذب استعدادهای مورد نیاز

دستیابی به نرخ مطلوب رشد اقتصادی نیازمند محیطی است که مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم را از درون و بیرون مرزها جذب نماید. تلاش خواهیم کرد شرایط زندگی و کار را برای غیرسعودی‌ها از طریق توسعهٔ توان آنها در تملک اراضی در مناطق خاص، بهبود کیفیت زندگی، اجازه تأسیس مدارس خصوصی و ایجاد نظام اثربخش و ساده صدور روادید و مجوز اقامت را ارتقا بخشیم. هدف ما جذب و حفظ بهترین مغزهای سعودی و خارجی و فراهم آوردن تمام نیازهای آنهایی است که حضورشان در مملکت به توسعه اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری بیشتر خارجی منجر خواهد شد.

الف) آموزشی که به رشد اقتصادی خواهد انجامید

ما شکاف میان برون‌داد آموزش عالی و نیازمندی‌های بازار کار را مسدود خواهیم کرد. همچنین به دانشجویان خود کمک می‌کنیم که تصمیم‌های شغلی هوشمندانه بگیرند و در عین حال به آنها آموزش داده و انتقال و جابه‌جایی آنها را بین مسیرهای آموزشی متفاوت تسهیل خواهیم نمود. ما به دنبال آن هستیم که در سال ۲۰۳۰، دست کم پنج دانشگاه عربستان سعودی در میان ۲۰۰ دانشگاه برتر جهان جای گیرند. ما به دانشجویان خود کمک خواهیم کرد که به نتایجی برتر از میانگین بین‌المللی در شاخص‌های جهانی دست یابند. برای این منظور، یک برنامه آموزشی نوین را که بر استانداردهای سختگیرانه در ادبیات، حساب و توسعه مهارت‌ها و شخصیت متمرکز است، آماده خواهیم کرد.

ما پیشرفت‌ها را تعقیب کرده و برون‌دادهای آموزشی را که نشانگر شاخص‌های سالانه پیشرفت است، منتشر خواهیم کرد. ما برای اطمینان از اینکه برون‌دادهای آموزش عالی با نیازمندی‌های بازار کار همسو هستند، با بخش خصوصی همکاری نزدیکی خواهیم داشت. ما در مشارکت راهبردی مؤسسه‌های کارآموزی، شوراها و جدید مهارت‌های صنعتی و شرکت‌های خصوصی بزرگ سرمایه‌گذاری خواهیم کرد. همچنین در جهت گسترش مشخصات شغلی تمام رشته‌های تحصیلی کار خواهیم کرد. افزون بر آن، به منظور بهبود طرح‌ریزی، پایش، ارزیابی و بازخوردهای آموزشی، با ایجاد یک پایگاه داده متمرکز، آموزش را از زمان کودکی تا کلاس دوازدهم و سپس در مقطع دانشگاه (فنی و حرفه‌ای و دانشگاه) پیگیری خواهیم کرد.

ب) نقش‌آفرینی بیشتر بنگاه‌های کوچک و متوسط

سهم بنگاه‌های کوچک و متوسط تنها ۲۰ درصد از تولید ناخالص داخلی است، در حالی که در اقتصادهای پیشرفته این رقم به حدود ۷۰ درصد می‌رسد. با وجود تلاش‌های به عمل آمده برای بهبود محیط کسب و کار در مملکت، بنگاه‌های کوچک و متوسط هنوز هم زیر بار شیوه‌نامه‌های بی‌جهت کند و پیچیده قانونی و اداری هستند. این بنگاه‌ها همچنین کوشش خواهند کرد که مهارت‌ها، قابلیت‌ها و سرمایه‌های مؤسسه‌های مالی را که کمتر از ۵ درصد (رقمی بسیار پایین‌تر از میانگین جهانی) سرمایه‌گذاری دارند را جذب نمایند. ما تلاش خواهیم کرد که دسترسی به سرمایه را تسهیل نموده و مؤسسه‌های مالی خود را ترغیب کنیم تا سال ۲۰۳۰ تا سقف ۲۰ درصد از سرمایه‌های خود را به بنگاه‌های کوچک و متوسط اختصاص دهند.

ستاد تازه تأسیس «بنگاه‌های کوچک و متوسط» در نظر دارد قوانین و مقررات را به شکل کامل بازبینی کرده و نسبت به رفع موانع، تسهیل دسترسی به سرمایه و قادر ساختن جوانان و کارآفرینان به معرفی ایده‌ها و محصولاتشان به بازار اقدام نماید. در همین زمان، ما دستگاه‌های تقویت‌کننده کسب و کار، مؤسسه‌های تخصصی آموزشی و صندوق‌های خطرپذیری (ریسک) سرمایه تأسیس خواهیم کرد. اینها به کارآفرینان در توسعه مهارت‌ها و شبکه‌هایشان کمک خواهد کرد. همچنین از بنگاه‌های کوچک و متوسط در بازاریابی پشتیبانی خواهیم کرد و از

طریق دادن اعتبار به تجارت الکترونیک و همکاری با ذینفعان بین‌المللی به آنها در صادرات محصولات و خدماتشان کمک خواهیم نمود.

۱-۶. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) پایین آوردن نرخ بیکاری از ۱۱/۶ درصد به ۷ درصد.

ب) افزایش سهم بنگاه‌های کوچک و متوسط از تولید ناخالص داخلی از ۲۰ درصد به ۳۵ درصد.

ج) افزایش مشارکت زنان در نیروی کار از ۲۲ درصد به ۳۰ درصد.

۲. اقتصاد شکوفا، سرمایه‌گذاری بلندمدت

تنوع‌بخشی به اقتصاد برای پایداری آن حیاتی است. با اینکه نفت و گاز ستون‌های اصل اقتصاد ما هستند، ما گسترش سرمایه‌گذاری برای بخش‌های دیگر را آغاز کرده‌ایم. ما درک می‌کنیم که چالش‌های پیچیده‌ای در پیش رو هستند، اما برای غلبه بر آنها طرح‌های بلندمدت داریم. در ۲۵ سال گذشته، اقتصاد سعودی میانگین رشد بالغ بر ۴ درصد را داشته است که به ایجاد میلیون‌ها شغل منجر گردیده است. با اینکه ما هم‌اکنون در بین ۲۰ اقتصاد برتر دنیا جای داریم، اما آرزوی ما از این بزرگ‌تر است. ما می‌خواهیم تا سال ۲۰۳۰ با وجود فشار ناشی از کندی اقتصاد جهانی و آثار طبیعی اصلاح ساختار اقتصادی خود، به رتبه‌ای به مراتب بالاتر دست یابیم. این مستلزم آن است که به‌منظور تنوع‌بخشی به اقتصاد، در تمام منابع خود سرمایه‌گذاری کنیم، موانع قابلیت‌های بخش‌های نویدبخش اقتصاد را رفع نماییم و خدمات دولتی را خصوصی‌سازی کنیم.

۱-۲- پیشینه‌سازی قابلیت‌های سرمایه‌گذاری

خصوصی‌سازی دارایی‌های در تملک دولت شامل شرکت‌های عمده، اموال و سایر دارایی‌ها درآمدهای جدید و گوناگونی را برای دولت سعودی به ارمغان خواهد آورد. این باعث تقویت بیشتر منابع مالی و ثبات اقتصادی گردیده و باعث سرمایه‌گذاری‌های مجدد برای بلندمدت می‌شود. ما جذابیت‌های حامل‌های سرمایه را توسعه خواهیم داد؛ به‌ویژه بعد از انتقال مالکیت آرامکو به صندوق سرمایه‌گذاری ملی که تبدیل به بزرگ‌ترین صندوق ذخیره ارزی در جهان خواهد شد. ما با هدف تنوع‌بخشی به منابع دولتی و اقتصاد خود، کارآمدی مدیریت صندوق را افزایش خواهیم داد و بازگشت سرمایه آن را بهبود خواهیم بخشید.

صندوق سرمایه‌گذاری عمومی با بخش خصوصی رقابت نخواهد کرد، بلکه به گشایش بخش‌های راهبردی نیازمند درون‌دادهای سرمایه‌ای کمک می‌کند. این به ایجاد بخش‌های اقتصادی کاملاً جدید و تأسیس شرکت‌های ملی ماندگار منجر خواهد شد. در نظر داریم با اتکا به موقعیت ممتاز مملکت و متحدان تاریخی خود، با کشورهای همسایه و دوست، برای انتقال دانش و تجارت وارد شراکت درازمدت شویم.

چشم‌انداز ما به حداکثر رساندن توانمندی‌های سرمایه‌گذاری از طریق مشارکت در شرکت‌های بزرگ بین‌المللی و فناوری‌های نوظهور در سراسر جهان است. این تضمین خواهد کرد که ما در بخش‌های برگزیده بازارساز شده و در مدیریت رقابتی دارایی‌ها، تأمین سرمایه و سرمایه‌گذاری پیش‌تاز گردیم. تمام اینها نیازمند

شکل‌گیری بازار پیشرفته مالی و سرمایه‌ای است که به روی جهان باز باشد و زمینه‌ساز فرصت‌های برتر تأمین سرمایه و تحریک رشد اقتصادی گردد. برای این منظور، ما به آسان‌سازی دسترسی به سرمایه‌گذاری و تجارت در بازارهای بورس ادامه خواهیم داد. ما فرایند فهرست‌بندی شرکت‌های خصوصی سعودی و بنگاه‌های دولتی شامل آرامکو را هموار و روان خواهیم کرد. این نیازمند تقویت نقدینگی در بازارهای سرمایه، تقویت نقش بازار بدهی و هموارکردن مسیر بازارهای مشتقات است.

۲-۲- آغاز به کار بخش‌های نویدبخش

ما از بخش‌های نویدبخش حمایت کرده و موفقیت آنها را رشد خواهیم داد تا به ارکان جدید اقتصاد تبدیل شوند. در بخش تولید صنعتی، ما در جهت بومی‌سازی انرژی‌های تجدیدپذیر و بخش‌های تجهیزات صنعتی عمل خواهیم کرد. در بخش‌های گردشگری و فراغت، جاذبه‌هایی ایجاد خواهیم کرد که دارای بالاترین استانداردهای بین‌المللی باشند، شیوه‌های صدور روایید را بهبود خواهیم بخشید و اماکن تاریخی و میراث فرهنگی را آماده‌سازی خواهیم کرد. در فناوری، سرمایه‌گذاری خود را افزایش خواهیم داد و اقتصاد دیجیتال را رهبری خواهیم کرد. در بخش معدن برای کاوش منابع معدنی مشوق ایجاد می‌کنیم و از آن سود خواهیم برد. همزمان با تنوع بخشی به اقتصاد، بخش‌های نفت و گاز را بومی خواهیم کرد. در کنار ایجاد شهری مختص انرژی، تولد گاز خود را دو برابر خواهیم کرد و یک شبکه ملی توزیع گاز خواهیم ساخت. همچنین از سیادت و خبرگی جهانی خود در نفت و پتروشیمی بهره‌جسته و برای توسعه بخش‌های جنبی و پشتیبان آن سرمایه‌گذاری خواهیم کرد.

۲-۳- خصوصی‌سازی خدمات دولتی

گرچه ما به‌شدت به اهمیت بخش خصوصی اعتقاد داریم، این بخش تنها ۴۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را تأمین می‌کند. برای افزایش سهم درازمدت این بخش در اقتصاد، فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری خواهیم گشود، سرمایه‌گذاری را آسان خواهیم کرد، نوآوری و رقابت را تقویت کرده و تمامی موانع بازدارنده بخش خصوصی از ایفای نقش بزرگ‌تر در توسعه را برمی‌داریم. ما بهبود و اصلاح آیین‌نامه‌ها، هموار کردن مسیر برای سرمایه‌گذاران و بخش خصوصی برای کسب و ارائه خدمات (مانند خدمات بهداشتی و آموزشی) که در حال حاضر توسط بخش دولتی ارائه می‌شود را ادامه خواهیم و به‌دنبال این هستیم که نقش دولت را از ارائه‌کننده خدمات به تمرکز بر تعیین ضوابط آن تغییر دهیم و قابلیت این تغییر نقش را نیز ایجاد خواهیم کرد. سعی خواهیم کرد به‌وسیله تقویت سرمایه‌گذاری، هم داخلی و هم بین‌المللی، در سلامت، خدمات شهری، مسکن، پول، انرژی و ... سهم بخش خصوصی را افزایش دهیم.

۲-۴. تعهدات ما

الف) بومی‌سازی صنایع دفاعی

منافع بومی‌سازی صنایع دفاعی تنها به کاهش هزینه‌های نظامی محدود نمی‌شود. این کار سایر بخش‌های صنعتی از قبیل تجهیزات صنعتی، ارتباطات و فناوری اطلاعات را تشویق خواهد کرد که این امر به‌نوبه خود فرصت‌های شغلی بیشتری به‌وجود خواهد آورد. با اینکه مملکت سعودی در رده سوم هزینه‌های نظامی جهان

ایستاده است، فقط ۲ درصد از این هزینه‌ها مربوط به داخل کشور است. بخش صنعتی دفاع ملی تنها به هفت شرکت و دو مرکز پژوهشی محدود است. هدف ما بومی‌سازی بیش از ۵۰ درصد هزینه‌های تجهیزات نظامی تا سال ۲۰۳۰ است. البته پیش از این، توسعه صنایع کمتر پیچیده از قبیل صنایعی که قطعات یدکی، خودروهایی زرهی و مهمات ابتدایی را تهیه می‌کنند، آغاز کرده‌ایم، و آن‌را به تجهیزات با ارزش افزوده بیشتر و پیچیده‌تر از قبیل هواپیماهای نظامی ارتقا خواهیم بخشید. ما شبکه یکپارچه ملی خدمات و صنایع پشتیبان را که خودکفایی را ارتقا دهند و صادرات دفاعی منطقه‌ای و جهانی ما را تقویت کنند، ایجاد خواهیم نمود. بومی‌سازی به‌وسیله سرمایه‌گذاری‌های مستقیم و مشارکت‌های راهبردی با شرکت‌های پیشرو در این بخش محقق خواهد شد. این تحرکات دانش و فناوری را منتقل خواهد کرد و در حوزه‌های تولید، نگهداری، تعمیر، تحقیق و توسعه خبرگی ایجاد خواهد نمود. همچنین کارکنان را تحت آموزش قرار خواهیم داد و مجتمع‌های صنعتی تخصصی‌تر و یکپارچه تأسیس خواهیم نمود.

ب) بخش معدن با ظرفیت کامل در خدمت اقتصاد ملی

ما از نعمت منابع معدنی غنی از قبیل آلومینیوم، فسفات، طلا، مس، اورانیوم و سایر مواد خام بهره‌مندیم. اگرچه بخش معدن هم اکنون نیز شاهد پیشرفت‌هایی در جهت فراهم کردن نیازهای صنایع ما می‌باشد، اما سهم آن از درآمد ناخالص داخلی هنوز انتظارها را برآورده نمی‌کند. به بیان دقیق‌تر، ما مصمم هستیم که اطمینان حاصل کنیم تا سال ۲۰۲۰ به ۹۷ میلیارد ریال سعودی رسیده و در این فرایند ۹۰۰۰۰ شغل ایجاد کند. در حال طرح‌ریزی اصلاحات صنعتی هستیم که شامل به جریان انداختن سرمایه‌های بخش خصوصی از طریق شدت‌بخشیدن به عملیات کاوش، ایجاد پایگاه داده‌های جامع منابع کشور، بازبینی شیوه‌نامه‌های صدور پروانه استخراج، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، توسعه روش‌های تأمین سرمایه و تأسیس مراکز عالی است. همچنین مشارکت‌های بین‌المللی راهبردی را شکل خواهیم داد و رقابت‌پذیری و بهره‌وری شرکت‌های ملی را بالا خواهیم برد. این موجب خواهد شد که سهم آنها در رشد این بخش در کنار بومی‌سازی دانش و مهارت تقویت شود.

ج) یک بازار انرژی تجدیدپذیر

حتی با وجود اینکه ما ظرفیت اثرگذار طبیعی برای انرژی خورشیدی و بادی داریم و مصرف داخلی انرژی کشور تا سال ۲۰۳۰ سه برابر خواهد شد، در حال حاضر فاقد بخش رقابتی انرژی‌های تجدیدپذیر هستیم. برای به‌وجود آوردن این بخش، هدف اولیه تولد ۹/۵ گیگا وات انرژی تجدیدپذیر را در دستورکار داریم. همچنین تلاش خواهیم کرد قسمت عمده‌ای از زنجیره ارزش انرژی تجدیدپذیر در اقتصادمان شامل تحقیق و توسعه و تولید و سایر مراحل را بومی نماییم.

ما تمام عناصر خام لازم برای موفقیت از مواد ورودی مانند سیلیکا و مواد پتروشیمی گرفته تا مهارت و دانش شرکت‌های پیشرو در تولید شکل‌های گوناگون انرژی را در اختیار داریم. ما این امر را با آغاز طرح در

دست تهیه «انرژی تجدیدپذیر ملک سلمان» عملی خواهیم کرد. ما همه چارچوب‌های قانونی را که به بخش خصوصی اجازه می‌دهد که در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری نماید، مورد بازبینی قرار خواهیم داد. برای بومی کردن این صنعت و تولید رشته مهارت‌های لازم، مشارکت بخش دولتی و بخش خصوصی را ترغیب خواهیم کرد. در نهایت رقابت‌پذیری انرژی تجدیدپذیر را از طریق آزادسازی تدریجی بازار سوخت تضمین خواهیم کرد.

۲-۵. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) حرکت از موقعیت فعلی به‌عنوان نوزدهمین اقتصاد بزرگ دنیا به جمع ۱۵ رده برتر.

ب) افزایش بومی‌سازی بخش‌های نفت و گاز از ۴۰ درصد به ۷۵ درصد.

ج) افزایش دارایی‌های صندوق سرمایه‌گذاری عمومی از ۶۰۰ میلیارد به بیش از ۷ تریلیون ریال سعودی.

۳. اقتصاد شکوفا، گشوده برای کسب و کار

گشودن هر چه بیشتر عربستان سعودی برای کسب و کار بهره‌وری را تقویت خواهد کرد و مسیر ما به سمت تبدیل شدن به یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان را هموار خواهد کرد. ما محیط کسب و کار را بهبود خواهیم داد، شهرهای اقتصادی‌مان را بازسازی خواهیم کرد، مناطق ویژه ایجاد خواهیم کرد و برای ایجاد رقابت بیشتر، بازار انرژی را آزاد خواهیم کرد.

۳-۱. بهبود محیط کسب و کار

ما مشارکت بخش خصوصی و دولتی را پیگیری خواهیم کرد، به آسان‌سازی گردش سرمایه‌گذاری خصوصی ادامه خواهیم داد و رقابت‌پذیری را ارتقا خواهیم بخشید. ما قابلیت‌های لازم برای افزایش کیفیت و قابل اطمینان بودن خدمات را توسعه خواهیم داد و با مسئولان قانونگذاری برای بازبینی آیین‌نامه‌های جاری با هدف بهبود محیط کسب و کار و تقویت قراردادها تعامل خواهیم کرد. همچنین در موقعیت‌های راهبردی بر روی ذخایر املاک دولتی نیز سرمایه‌گذاری خواهیم کرد. مناطق برتر در شهرها را به مؤسسه‌های آموزشی و مراکز فروش و سرگرمی اختصاص خواهیم داد. مناطق ساحلی وسیعی به پروژه‌های گردشگری و زمین‌های مناسبی به پروژه‌های صنعتی اختصاص خواهند یافت. بانک‌ها و سایر مؤسسه‌های مالی را قادر خواهیم ساخت که محصولات و خدمات مالی خود را با نیازهای تمام بخش‌ها، از تأمین سرمایه پروژه‌های بزرگ گرفته تا سرمایه کار در کسب و کارهای کوچک، منطبق کنند. بر اساس اولویت‌های اقتصاد ملی، شیوه‌های صدور پروانه را تسهیل کرده و شتاب خواهیم بخشید؛ قوانین بین‌المللی و آیین‌نامه‌های تجاری را با جدیت به‌کار خواهیم بست و محیط کسب و کاری که هدایت‌کننده سرمایه‌های بلندمدت باشد، به‌وجود خواهیم آورد. ما خواهیم کوشید که حرکت افراد و کالاها را آسان کرده و فرایندهای گمرکی در بندرها را ساده نماییم. در نتیجه، ما محیطی ایجاد خواهیم کرد که برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جذاب باشد و اعتماد آنها را به انعطاف‌پذیری و ظرفیت اقتصاد ملی ما به‌دست آورد.

۲-۳. نوسازی شهرهای اقتصادی

ما آگاه هستیم که در دهه گذشته، ظرفیت‌های شهرهای اقتصادی تحقق نیافته است. در شهرهای متعددی کار متوقف شده و سایر شهرها نیز با چالش‌هایی مواجه هستند که حیات آنها را تهدید می‌کند. ما برای بازسازی شهر اقتصادی «جیزان» با آرامکو همکاری داریم و برای نجات بقیه شهرهای اقتصادی به‌ویژه آنهایی که مزیت‌های نسبی دارند، تلاش خواهیم کرد. برای دستیابی به این هدف، با شرکت‌هایی که مالکیت آن شهرها را در اختیار دارند، کار خواهیم کرد تا آنها را سامان بخشیده و تجهیزات حیاتی و ضروری را به آنجا منتقل نمایند. این تلاش به آمادگی این شرکت‌ها برای کار کردن با دولت بستگی دارد. هدف ما این است که این شهرها در توسعه اقتصاد سهمیم شده و بر مبنای اولویت‌های ملی، سرمایه‌های کیفی و استعدادهای داخلی و بین‌المللی را جذب نمایند.

۳-۳. تأسیس مناطق ویژه

ما در موقعیت‌های استثنایی و رقابتی مناطق ویژه تأسیس خواهیم کرد. مزیت‌های نسبی مناطق مختلف کشور را محاسبه کرده و ضمن سنجش امکان‌پذیری بخش‌های امیدبخش، مناطق آزاد آمد و پشتیبانی، گردشگری، صنعتی و مالی تأسیس خواهیم کرد. به‌منظور تقویت امکان سرمایه‌گذاری و تنوع‌بخشی به درآمدهای دولتی، این مناطق مشمول ضوابط ویژه تجاری خواهند شد.

۴-۳. افزایش رقابت‌پذیری بخش انرژی

ما در نظر داریم کارایی نظام پشتیبانی دولت را بالا برده و به‌وسیله هدایت آن و نشان‌یابی شهروندان و بخش‌های اقتصادی واجد شرایط از منافع بیشترین بهره را ببریم. برای مثال، ما می‌دانیم که دادن یارانه بدون معیار مشخص، مانع عده‌ای برای رقابت‌پذیری بخش انرژی است. قیمت‌های بازار آزاد در طولانی‌مدت موجب بهره‌وری و رقابت‌پذیری در میان شرکت‌های خدمات عمومی (آب و برق و گاز) خواهد شد و درها را به روی سرمایه‌گذاری و تنوع ترکیب انرژی در کشور خواهد گشود. همچنین به‌دنبال آن هستیم که بر اساس بلوغ و توسعه‌یافتگی بخش‌های اقتصادی و توانایی آنها برای رقابت داخلی و بین‌المللی و نیاز واقعی آنها، بدون به خطر انداختن بخش‌های راهبردی، معیارهای شفاف دریافت یارانه ایجاد نماییم.

۵-۳. تعهدات ما

الف) بازسازی «منطقه مالی و پولی ملک عبدالله»

در دهه گذشته، بدون در نظر گرفتن امکان‌پذیری اقتصادی آن، کار در «منطقه مالی ملک عبدالله» آغاز شده است. هدف آماده کردن زمین برای ساختمان‌سازی توسط گروه‌های تجاری و مالی بود. وقتی این هدف محقق نشد، در آن زمان دولت تصمیم گرفت ساختمان‌ها را اجاره نماید. توسعه پروژه‌های املاک و ساختمان در یک مرحله باعث عمیق شدن چالش‌ها گردید که این امر بالا رفتن هزینه‌های ساخت و تأخیرهای فراوان در واگذاری را به‌دنبال داشت. نتیجه ازدیاد بیش از اندازه فضای تجاری برای سال‌های پیش رو بود. اگر رویکرد تغییر جدی نکند، اجاره سه میلیون متر مربع اراضی ساخته شده با قیمت منطقی یا حتی رسیدن به میزان مناسب تملک بسیار چالش‌برانگیز خواهد بود. با این ذهنیت، ما امکان‌پذیری اقتصادی آن‌را مرور کرده و به‌منظور افزایش شانس

سودآوری و موفقیت آن، یک راهبرد اساسی جدید برای منطقه طراحی کردیم. ما سعی می‌کنیم با معافیت روادید و اتصال مستقیم به فرودگاه بین‌المللی ملک خالد، این منطقه را به یک منطقه ویژه دارای ضوابط و شیوه‌های رقابتی تبدیل کنیم. همچنین تلاش خواهیم کرد با افزایش بخش‌های مسکونی، خدماتی و مسافرپذیری، بافت ساختاری منطقه را تغییر داده و کاربری آن را عوض کنیم. کوشش خواهیم کرد که یک محیط یکپارچه و جذاب زندگی و کار به وجود آوریم. دفتر مرکزی (ستاد) صندوق سرمایه‌گذاری عمومی، بزرگ‌ترین صندوق ذخیره ارزی که به ایجاد محیطی جذاب برای شرکت‌های مالی و سرمایه‌گذاری کمک خواهد کرد، در این منطقه خواهد بود.

ب) بخش خرده‌فروشی پروتق

در خلال دهه گذشته بخش خرده‌فروشی سرعت رشد سالانه‌ای بالغ بر ۱۰ درصد داشته است. در حال حاضر ۱/۵ میلیون نفر در این بخش مشغول به کار هستند که تنها ۰/۳ درصد از آنها اهل عربستان سعودی می‌باشند. خرده‌فروشی سنتی ۵۰ درصد از بازار کشور را در قیاس با ۲۰ درصد برخی کشورهای شورای همکاری خلیج [فارس] در بر گرفته است و بازار خرده‌فروشی از محدودیت نفوذ تجارت نوین (مدرن) و تجارت الکترونیک رنج می‌برد. هدف ما این است که تا سال ۲۰۲۰ در بخش رو به رشد خرده‌فروشی که نام‌های تجاری جدید داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی را در تمام مناطق کشور جذب می‌کند، برای یک میلیون نفر دیگر از شهروندان سعودی فرصت شغلی ایجاد کنیم. همچنین می‌خواهیم تا سال ۲۰۲۰ سهم تجارت نوین و تجارت الکترونیک در بخش خرده‌فروشی را به ۸۰ درصد برسانیم. این منظور با جذب سرمایه‌گذاران خرد منطقه‌ای و بین‌المللی و با محدودیت‌های مالکیت و سرمایه‌گذاری خارجی تحقق خواهد یافت. برای این منظور، ما گردش داخلی و منطقه‌ای کالا را تسهیل خواهیم کرد و ضوابط لازم را تدوین خواهیم نمود؛ همچنین سرمایه‌بنگاه‌های کوچک خرده‌فروشی را افزایش خواهیم داد تا محرک رشد و توسعه آنها شود.

ج) زیرساخت توسعه یافته دیجیتال

زیرساخت دیجیتال پیشرفته بخش جدایی‌ناپذیر فعالیت‌های پیشرفته صنعتی امروز است که سرمایه‌گذاران را جذب کرده و رقابت‌پذیری بنیادین را در اقتصاد سعودی تقویت می‌کند. برای توسعه زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه باند پهن پرسرعت با بخش خصوصی شراکت خواهیم کرد تا پوشش و ظرفیت آن را در شهرها و حومه آن گسترش داده و کیفیت آن را بهبود بخشیم. هدف مشخص ما رسیدن به پوشش خانگی فراتر از ۹۰ درصدی در شهرهای پرتراکم و ۶۶ درصدی در سایر مناطق شهری است. افزون بر آن، استانداردهایی برای تسهیل توسعه شبکه باند پهن ایجاد خواهیم کرد. ما حاکمیت دگرسازی دیجیتال را از مجرای یک شورای ملی تقویت خواهیم کرد؛ افزون بر این، ضوابط خود را بهبود خواهیم داد و برای توسعه هرچه بهتر این زیرساخت، مشارکتی اثربخش با کارپردازان مخابراتی بنا خواهیم نهاد. همچنین از سرمایه‌گذاری‌های داخلی در بخش‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات حمایت خواهیم نمود.

۲-۶. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) ارتقا پیدا کردن از رتبه کنونی ۲۵ به جمع ۱۰ کشور برتر شاخص رقابت‌پذیری جهانی.
ب) افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی از ۳/۸ درصد تولید ناخالص داخلی به سطح بین‌المللی ۵/۷ درصد.

ج) افزایش سهم بخش خصوصی از تولید ناخالص داخلی از ۴۰ درصد به ۶۵ درصد.

۴. اقتصاد شکوفا با بهره‌گیری از موقعیت ممتاز

عربستان سعودی دقیقاً در چهارراه مسیرهای مهم تجارت بین‌المللی و بین سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا واقع شده است. بنابراین، ما منافع‌های موقعیت جغرافیایی استثنایی و راهبردی خود را به حداکثر خواهیم رساند، به شرکت‌های راهبردی برای رشد اقتصادی تن خواهیم داد و به شرکت‌های سعودی کمک خواهیم کرد که صادرات محصولات خود را افزایش دهند. ما از نزدیکی منابع انرژی و پیشنهادهای متمایز آما و پشتیبانی خود بهره می‌گیریم تا مشوق مرحله جدیدی از صنعتی‌سازی شدن و صادرات را تسریع کنیم.

۴-۱. ساخت یک قطب بی‌مانند آما و پشتیبانی منطقه‌ای

ما سرمایه‌گذاری سنگینی در ساخت بندرها، خط‌آهن، جاده و فرودگاه‌ها انجام داده‌ایم. برای برخورداری کامل از مزایای این سرمایه‌گذاری‌ها، در نظر داریم با بخش خصوصی کار کنیم و وارد سلسله مشارکت‌های بین‌المللی جدید برای تکمیل، ارتقا و اتصال زیرساخت‌های خود، هم در داخل و هم در ورای مرزها شویم. همچنین زیرساخت‌های متصل خود را به وسیله سامانه‌هایی که می‌توانند محرک عملکرد بالاتر شوند (از قبیل نظارت جدی‌تر، فرایندهای آسان‌تر و سامانه گمرکی کارآمدتر) باز خواهیم کرد. ما قوانین و ضوابط موجود را بهبود داده و پیاده‌سازی خواهیم کرد. شرکت‌های حمل و نقل هوایی، دریایی و سایر شرکت‌های حمل و نقل تشویق می‌شوند که از ظرفیت‌های خود بیشترین بهره را ببرند: بین قطب‌های تجاری موجود اتصال برقرار کرده و مسیرهای تجاری جدید باز کنند. این باعث تقویت موقعیت ما به‌عنوان دروازه آما و پشتیبانی مهم سه قاره خواهد شد.

۴-۲. یکپارچگی منطقه‌ای و بین‌المللی

اقتصاد ما با تولید ناخالص داخلی ۲/۴ تریلیون ریال سعودی، بزرگ‌ترین اقتصاد در خاورمیانه است. ما هم با کشورهای عضو شورای همکاری خلیج [فارس] و سایر کشورهای عربی روابط اقتصادی نزدیک و نیز با سایر کشورهای اسلامی و خارجی روابط سازنده‌ای داریم. ما تلاش خواهیم کرد مشارکت‌های کسب و کار جدید ایجاد کنیم و گردش کالا، افراد و سرمایه را تسهیل کنیم. یکی از مهم‌ترین اولویت‌های ما تقویت و توسعه روابط متقابل و همکاری اقتصادی با سایر کشورهای عضو شورا است. ما می‌کوشیم، فرایند عملیاتی‌سازی بازار مشترک شورا، یکی کردن گمرک‌ها، خط‌مشی‌های اقتصادی و قانونی و نیز ایجاد شبکه جاده‌ای و ریلی مشترک را تکمیل کنیم. ما به دنبال آن هستیم که با سایر کشورهای منطقه از طریق خدمات آما و پشتیبانی قوی و پروژه‌های زیرساخت بین‌مرزی جدید شامل پروژه‌های حمل و نقل زمینی با آفریقا از طریق مصر ارتباط اثربخش ایجاد

نماییم. تبادلات تجاری و آماد و پشتیبانی کارآمد خواهند شد و موقعیت ممتاز و برجسته ما را در مقام یک قطب عمده تجاری مستحکم تر خواهند کرد.

۳-۴. پشتیبانی از شرکت های ملی

به جای رقابت های درونی، ما بر مزیت های نسبی، قوت های داخلی و حوزه هایی که رهبری ما را تضمین خواهند کرد، تمرکز می کنیم. در ابتدا، اولویت ما حمایت کامل از شرکت های ملی مادر خواهد بود که اکنون سهم عمده بازار را با ارتقای محصولات و خدمات خود در منطقه و جهان در حوزه های نفت، پتروشیمی، بانکداری، مخابرات، صنایع غذایی، سلامت و خرده فروشی در اختیار دارند. همچنین تلاش خواهیم کرد از شرکت های سعودی که فرصت های رشد امیدوارکننده دارند، پشتیبانی کنیم تا به سرآمدان منطقه و جهان تبدیل شوند. در نهایت، ما از صنایع ملی خود حمایت کامل خواهیم کرد و به آنها در عرضه خود در خارج از کشور و صادرات محصولاتشان کمک خواهیم نمود.

۴-۴. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) ارتقای رتبه جهانی ما در شاخص عملکرد آماد و پشتیبانی از ۴۹ به ۲۵ و تضمین رهبریت منطقه ای.
ب) افزایش سهم صادرات غیرنفتی از تولید ناخالص داخلی از ۱۶ درصد به ۵۰ درصد.

ملت آرمان گرا

۱. ملت آرمان گرا ... تحت حاکمیت اثربخش

نقش ها و الزام های دولت از زمان تأسیس پادشاهی عربستان سعودی رشد قابل توجهی داشته اند. هر دولتی باید همواره خود را بهبود بخشد تا بتواند از پس انتظاراتی رو به فزونی و چالش های جدید برآید. این مستلزم آن است که استانداردهای بالا در شفافیت و پاسخگویی داشته باشیم. ما متعهد به مدیریت کارآمد و اثربخش منابع مالی خود، ایجاد سازمان های دولتی چابک و پیگیری عملکرد آنها و عملکرد کلی دولت هستیم.

۱-۱. استقبال از شفافیت

ما هیچ سطحی از فساد (خواه اداری یا مالی) را تحمل نخواهیم کرد. ما استانداردهای بین المللی مهم و اقدام های اداری را برای رسیدن به بالاترین سطح شفافیت و نظارت در تمام بخش ها اتخاذ خواهیم کرد. ما استانداردهای بالای پاسخگویی را ایجاد خواهیم کرد. اهداف، طرح ها و شاخص های عملکرد ما منتشر خواهد شد تا پیشرفت هایمان در معرض نظارت عمومی قرار گیرد. برای تحقق هدف تبدیل شدن به رهبریت جهانی در دولت الکترونیک، با توسعه خدمات برخط (آنلاین) و بهبود استانداردهای نظارتی، شفافیت تقویت شده و تأخیرها کاهش خواهند یافت.

۲-۱. حفاظت از منابع حیاتی

ما به ساختن ذخایر راهبردی غذایی سالم و کافی ادامه می‌دهیم تا در مواقع اضطراری ما را حفاظت کند. پرورش آبزیان همزمان با مشارکت راهبردی با کشورهای برخوردار از منابع طبیعی مانند خاک حاصلخیز و منابع آب، ارتقا خواهد یافت. در کشور عربستان سعودی، اولویت استفاده از آب برای کشاورزی به مناطقی اختصاص خواهد یافت که از ذخایر طبیعی و تجدیدپذیر آب برخوردار هستند. ما برای کاهش هدررفت منابع، به تعامل با مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان مواد غذایی و توزیع‌کنندگان ادامه خواهیم داد.

۳-۱. مشارکت همگانی

ما مجاری ارتباطی میان دستگاه‌های دولتی از یکسو و شهروندان و بخش خصوصی را از سوی دیگر تقویت خواهیم کرد. ما روش‌های مشارکت‌دهی تعاملی برخط و هوشمند و راه‌های گوش‌دادن به نظرات شهروندان و شنیدن تمامی بینش‌ها و دیدگاه‌ها را تسهیل خواهیم کرد. دستگاه‌های دولتی را ترغیب خواهیم کرد تا کیفیت خدمات خود را ارتقا بخشیده و نیازهای آحاد شهروندان را برآورده نمایند. ما می‌خواهیم به همه فرصت اعلام نظر بدهیم تا دولت بتواند به آنها بهتر خدمت کند و خواسته‌هایشان را برآورده سازد.

۴-۱. تعهد به هزینه کردن کارآمد و منابع مالی متعادل

تعهد ما روشن است: هیچ یک از درآمدها یا اندوخته‌های شهروندان یا کالاهای اساسی آنها مشمول مالیات نخواهد بود. ما به شکل سنجیده و کارآمد، بودجه خود را متعادل کرده و منابع درآمدی را تنوع بخشیده و افزایش خواهیم داد. هدف ما حفظ ثبات قیمت‌ها در بلندمدت و اعطای امنیت اقتصادی بیشتر به شهروندان سعودی است. در بخش دولتی، ما هدررفت را از بین خواهیم برد و هزینه‌ها را پربازده‌تر خواهیم کرد. این امر به وسیله واپایش جدی‌تری هزینه‌کردها، تمرکز بر پروژه‌های اثربخش، همسو کردن اولویت‌های راهبردی با بودجه، حسابرسی‌های سختگیرانه و ایجاد سازوکارهای جدی پاسخگویی تحقق خواهد یافت. ما تمام پروژه‌های جاری و تصویب‌شده را مرور کرده‌ایم تا مطمئن شویم که نتایج مثبت کافی برای ملت و اقتصاد به‌بار خواهند آورد. ما تمهیدات لازم برای متوقف کردن پروژه‌هایی که بی‌اثر هستند و استانداردهای از پیش تعریف شده را دارا نمی‌باشند، به‌کار بسته‌ایم. ما برای مدیریت بهتر دستگاه‌های اداری و فراهم آوردن خدمات اشتراکی در دولت منطبق با روش‌های بهینه برنامه‌ریزی کرده‌ایم.

ما در جهت بهبود کارایی و اثربخشی صندوق سرمایه‌گذاری ملی کار خواهیم کرد تا عواید آن بتواند گردش جدید و ماندگار درآمد عمومی ایجاد نماید. همزمان با افزایش گردش‌های آماد و پشتیبانی و تجاری و رشد اقتصاد متنوع و متعادل، درآمدهای غیرنفتی افزایش خواهند یافت. ما به مدیریت اثربخش تولید نفت برای تضمین گردش درآمد نفتی و سرمایه‌گذاری مجدد ادامه خواهیم داد. ما قیمت پروانه‌ها و خدمات دولتی را سروسامان خواهیم داد و ابزارهای مناسب وصول ایجاد خواهیم کرد. در نهایت کوشش می‌کنیم خدمات جدیدی در بخش‌های برگزیده مانند شهری، حمل و نقل و کارگری با قیمت‌های مناسب ارائه دهیم.

۵-۱. سازماندهی چابک

ما به وسیله حذف شوراهای عالی در کشور و تأسیس شورای امور سیاسی و امنیتی و شورای امور اقتصادی و توسعه، اثربخشی، کارایی و سرعت تصمیم‌گیری خود را بالا برده‌ایم. ما با این خط‌مشی، این چشم‌انداز را به عربستان سعودی تقدیم می‌کنیم. این منتج به نظارت اثربخش و استمرار بهتر امور در وزارتخانه‌ها خواهد شد. ما به‌دقت ساختارها، شیوه‌ها، نقش‌ها، مسئولیت‌ها و قابلیت‌های دولت را بررسی خواهیم کرد. آرزوی ما دولتی همگرا با ارتباطات شفاف‌تر بین تصمیم‌های سیاستی، اجرا و پایش عملکرد است. رویکرد ما در این امر و نیز در جلوگیری از هدررفت مالی و اداری، رویکردی مبتنی بر شواهد خواهد بود. ما به توسعه واحدهای نظارتی ادامه می‌دهیم و به آنها در استخدام، بودجه‌بندی و سایر پشتیبانی‌های سازمانی کمک خواهیم کرد تا اطمینان حاصل شود که خدمات دولت سعودی مطابق با روش‌های بهینه جهانی خوب عمل می‌کنند. این واحدها هماهنگی بین دستگاه‌های دولتی و سایر گروه‌های مربوط را در کنار کمک به پایش و بهبود عملکرد آنها انجام خواهند داد.

۱-۶. تعهدات ما

الف) برنامه ملک سلمان برای توسعه سرمایه انسانی

ما باید روش‌های بهینه‌ای را که تضمین می‌کند کارکنان بخش دولتی مهارت‌های صحیح برای آینده را در اختیار دارند، شناسایی و اجرایی کنیم. با این حال، هدف ما این است که ۵۰۰ هزار نفر از کارکنان دولتی را تا سال ۲۰۲۰ از طریق آموزش از راه دور تعلیم دهیم. تمام وزارتخانه‌ها و مؤسسه‌های دولتی باید روش‌های بهینه توسعه سرمایه انسانی را به‌کار گیرند. ما به استخدام افراد بر اساس شایستگی آنها ادامه خواهیم داد و در جهت ساختن بنیانی وسیع از استعدادها که بتوانند رهبران آینده باشند، کار خواهیم کرد.

«برنامه ملک سلمان برای توسعه سرمایه انسانی» مراکز منابع انسانی ممتاز را در تمام دستگاه‌های دولتی تأسیس خواهد کرد و به آنها آموزش می‌دهد. ما از طریق پیاده‌سازی استانداردهای مناسب مدیریت عملکرد، ارائه آموزش مداوم برای توسعه حرفه‌ای و مشارکت دانش، برای بالا بردن بهره‌وری کارکنان تا بالاترین سطوح ممکن تلاش خواهیم کرد. ما خط‌مشی‌های هدفمند را برای شناسایی و توانمندسازی رهبران آینده گسترش خواهیم داد و محیطی الهام‌بخش که فرصت‌ها و پاداش‌های برابر برای ممتاز بودن فراهم نماید، ایجاد می‌کنیم.

ب) خدمات اشتراکی به دستگاه‌های دولتی

ما اکنون در جهت خدمات اشتراکی برای دستگاه‌های دولتی کار می‌کنیم. این مسئله منتج به دستیابی هدف افزایش بهره‌وری و بالا رفتن کارایی هزینه‌های دولتی خواهد شد. خدمات اشتراکی در دولت همچنین باعث افزایش کیفیت، کاهش مخارج، وحدت تلاش و ایجاد محیط کار مناسب برای همگان با پایین‌ترین هزینه خواهد شد. خدمات اشتراکی می‌تواند در بسیاری از بخش‌ها به‌صورت داخلی یا جهانی به‌کار رود. این هدف بلندمدت ماست و آنرا به‌تدریج اجرایی خواهیم کرد. بنابراین، به‌عنوان گام نخست، ما وضعیت خدمات پشتیبانی در بخش‌های دولتی را بررسی کرده، دامنه کار را مشخص می‌کنیم و اولویت‌های جامع و طرح‌های اجرایی ایجاد

می‌کنیم. ما روش‌های بهینه در به‌کارگیری خدمات اشتراکی را با شاخص‌های قوی عملکرد که کیفیت، بهبود جریان کار، کاهش هزینه و انتقال دانش را می‌سنجد، پیگیری خواهیم کرد.

ج) «قوام»: افزایش کارایی هزینه

ما متعهدیم با استفاده مؤثرتر از منابع و محدود کردن هدررفت، هزینه‌های عمومی خود را به‌شدت کاهش دهیم. ما برنامه «قوام» را به‌عنوان بازتابی از آیه قرآن که به اعتدال در مخارج، حد بین افراط و تفریط فرا می‌خواند، اجرا می‌کنیم. خداوند متعال می‌فرماید: آنان که در هزینه‌ها نه اسراف‌کار هستند و نه بخیل، بلکه بینابین این دو اندازه‌ه).

ما با اتکا به این برنامه، آیین‌نامه‌های مالی را در تمام دستگاه‌های دولتی بازبینی خواهیم کرد. هدف این برنامه دور شدن از اتکای اندک به حسابرسی فرایند و حرکت به سمت رویکردی یکپارچه با واپایش کارآمد و اثربخش هزینه‌کرد و اهداف مشخص و قابل سنجش و در عین حال حفظ منابع و دارایی‌هاست. ما آگاهی‌ها در سطوح اداری دولتی را بالا خواهیم برد و به فرهنگ هزینه کارآمد پاداش خواهیم داد. آموزش تخصصی کارکنان و سایر ذینفعان بر حسب تقاضا ارائه خواهد شد تا عملکرد اداره‌های مالی و حسابرسی داخلی را تقویت کند.

د) دولت الکترونیک اثربخش

ما در زمینه دولت الکترونیک پیشرفت چشمگیری داشته‌ایم. دامنه خدمات برخط در خلال دهه اخیر گسترش یافته و دامنه آن برنامه‌های استخدامی، کاریابی برخط، خدمات آموزش الکترونیک، ترافیک، امور گذرنامه و مدنی، خدمات پرداخت برخط، صدور برخط ثبت تجاری و ... را دربر می‌گیرد. این، رتبه عربستان سعودی را در بسیاری از شاخص‌های جهانی ارتقا بخشیده است. برای مثال، در شاخص دولت الکترونیک سازمان ملل، رتبه ۹۰ ما در سال ۲۰۰۴ به ۳۶ در سال ۲۰۱۴ ارتقا یافته است. ما دامنه خدمات جاری برخط را تا جایی گسترش خواهیم داد که حوزه‌هایی شامل اطلاعات جغرافیایی، مراقبت‌های بهداشتی و آموزش را نیز در بر گیرد. با کارآمدتر کردن فرایندها و تنوع دادن به مجاری ارتباطی کیفیت بهبود خواهد یافت. همچنین از کاربرد وسیع‌تر برنامه‌های برخط در دستگاه‌های دولتی از قبیل برنامه ابر (cloud)، پلتفرم‌های اشتراک‌گذاری داده‌ها و سامانه‌های مدیریت منابع انسانی پشتیبانی خواهیم کرد. در نهایت، نظارت بر خدمات برخط را در درون دولت تقویت می‌نماییم.

۱-۷. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

الف) افزایش درآمد غیرنفتی دولت از ۱۶۳ میلیارد به ۱ تریلیون ریال سعودی.

ب) ارتقای رتبه کشور در شاخص اثربخشی دولت از ۸۰ به ۲۰.

ج) ارتقای رتبه کشور در شاخص توسعه دولت الکترونیک از موقعیت فعلی ۳۶ به ۵ کشور برتر جهان.

۲. ملت آرمان‌گرا ... ایجاد مسئولیت

ساخت ملتی که ما آرزو داریم، بدون تلاش بزرگ و جمعی ملی که همگان در آن سهیم باشند، تحقق نخواهد یافت. همه، در بخش دولتی خصوصی یا غیرانتفاعی باید نقش آفرینی کنیم. بنابراین، ما برای دستیابی به امیدها و تحقق آرزوها و وظایف خود در قبال کشور، جامعه، خانواده و خودمان به شکل پیوسته کار خواهیم کرد.

۱-۲. مسئولیت‌پذیری برای زندگی

ما به لطف نعمت خدا و برادری، با چالش‌های زیادی مواجه شده و بر بیشتر آنها غلبه کرده‌ایم. ما به ساختن کشورمان همت گماردیم. ما نمونه‌ای عالی از مسئولیت‌پذیری بوده و هستیم. امروز، در مواجهه با چالش‌های جدید، نقش‌ها و مسئولیت‌های جدید مورد نیاز است. ما باید به قابلیت‌های خود، درک وظایف و توانایی دستیابی به سیادت ملت، جامعه، خانواده‌ها و خودمان باور عمیق داشته باشیم. هر یک از ما شخصا مسئول آینده است. به بیان دقیق، ما با توسعه مهارت‌های جدید، خویش را ارتقا داده و برای تبدیل شدن به عضو مستقل و پویای جامعه کار خواهیم کرد. ما وظایف همیشگی خود در قبال خانواده را به یاد خواهیم داشت. در محل کار متعهد و منظم خواهیم بود، تجربه خواهیم اندوخت و آرمان‌هایمان را دنبال خواهیم کرد. ما محیط مناسب برای اینکه ما را قادر سازد از عهده این مسئولیت‌ها برآییم، به وجود می‌آوریم. ما با فراهم آوردن ابزارهای برنامه‌ریزی مانند رهن، اندوخته و گزینه‌های بازنشستگی، استقلال مالی بیشتری به وجود خواهیم آورد. ما چارچوبی انتظامی که بخش غیرانتفاعی را توانمند سازد، تأسیس خواهیم کرد.

۲-۲. مسئولیت‌پذیری در کسب و کار

آرزوی ما این است که کسب و کارهایی داشته باشیم که منجر به توسعه جامعه و کشور شود و نه صرفاً به دنبال سودآوری باشد. ما انتظار داریم که شرکت‌ها مسئولیت اجتماعی خود را رعایت کرده و در خلق اقتصاد پایدار از طریق ایجاد فرصت‌هایی که می‌توانند به مردان و زنان جوان در ساختن مشاغل حرفه‌ای خود کمک کنند، سهیم گردند. ما کسب و کارهایی را که به این تعهد پای‌بند باشند تشویق خواهیم کرد که در سرنوشت کشور سهیم شده و به چالش‌های ملی بپردازند.

۳-۲. مسئولیت‌پذیری در قبال جامعه

ارزش‌هایی مانند بخشش، مهربانی، همکاری و همدردی در جامعه ما ریشه‌های مستحکم دارند. ما نقش اثرگذاری در فراهم آوردن امدادهای اجتماعی در داخل، در منطقه و در جهان ایفا نموده‌ایم. در آینده، ما سازماندهی کارهای اجتماعی و انسان‌دوستانه خود را تقویت کرده و رسمیت می‌بخشیم تا تلاش‌های ما از بیشترین تأثیر و نتیجه برخوردار گردند. امروزه ما کمتر از ۱۰۰۰ بنیاد و انجمن غیرانتفاعی داریم. به منظور افزایش انعطاف‌پذیری و تأثیر این بخش، به ایجاد ضوابط لازم برای توانمندسازی سازمان‌های غیرانتفاعی ادامه خواهیم داد. ما آیین‌نامه‌های خود را در جهت ترغیب به وقف‌بازینی خواهیم کرد تا منابع مالی لازم برای این بخش را تأمین کرده و شرکت‌ها و خانواده‌های سرمایه‌دار را به تأسیس سازمان‌های غیرانتفاعی ترغیب کنیم. حمایت دولت به سمت برنامه‌هایی هدایت خواهد شد که بالاترین تأثیر اجتماعی را داشته باشند و ما از کارگران تحت آموزش پشتیبانی می‌کنیم تا برای داوطلب شدن برای کار در بخش غیرانتفاعی تشویق شوند. قادر ساختن سازمان‌های

غیرانتفاعی به جذب بهترین استعدادها به منظور تضمین بهترین عملکرد مدیریتی و انتقال دانش که این مؤسسه‌ها را در درازمدت تقویت خواهد کرد. این تضمین خواهد کرد که بخش غیرانتفاعی نقش قوی و کارآمدتری در حوزه‌های مهمی همچون بخش سلامت، آموزش، مسکن، تحقیقات و برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی ایفا خواهد کرد.

۴-۲. تعهدات ما

الف) بخش غیرانتفاعی اثرگذارتر

امروزه ما کمتر از ۱۰۰۰ بنیاد و انجمن غیرانتفاعی و خیریه داریم. سهم این انجمن‌ها تنها ۰/۳ درصد از تولید ناخالص داخلی است که بسیار کمتر از میانگین جهانی یعنی ۶ درصد است. در حال حاضر تنها ۷ درصد از پروژه‌ها بر تولید آثار اجتماعی متمرکز شده یا با اولویت‌های بلندمدت ملی هم‌راستا می‌باشد. تا سال ۲۰۲۰، بیش از یک سوم پروژه‌های سازمان‌های غیرانتفاعی ما باید به تأثیر اجتماعی عمیق و قابل سنجش برسند.

آیین‌نامه‌های تازه انتشار یافته برای سازمان‌های غیرانتفاعی و ستاد عمومی وقف به بخش غیرانتفاعی کمک خواهد کرد که هر چه بیشتر نهادینه شده، رسمیت یافته و کارآمد شوند. ما این تغییر را به وسیله حمایت از پروژه‌ها و برنامه‌های حائز اثرگذاری بالای اجتماعی و نیز با آسان‌سازی تأسیس سازمان‌های غیرانتفاعی توسط خانواده‌های سرمایه‌دار که باعث رشد سریع بخش غیرانتفاعی می‌گردد، سرعت خواهیم بخشید. ما از طریق ایجاد محیطی حمایتگر و تعاملی که مؤسسه‌های این بخش و دستگاه‌های دولتی بتوانند در آن به همکاری بپردازند، از این رشد حمایت خواهیم کرد. در همین زمان، ما بخش غیرانتفاعی را تشویق می‌کنیم که نظارت صحیح را به کار بندد، کارکنان خود را تحت آموزش‌های کیفی قرار دهد و فرهنگ داوطلبی و شغل‌های تمام‌وقت در این بخش را ارتقا بخشد.

۴-۵. اهداف ما تا سال ۲۰۳۰

- الف) افزایش پس‌اندازهای خانوارها از ۶ درصد به ۱۰ درصد از کل درآمد خانوار.
- ب) افزایش سهم بخش غیرانتفاعی در تولید ناخالص داخلی از کمتر از ۱ درصد به ۵ درصد.
- ج) حرکت دادن یک میلیون نفر سرباز داوطلب در سال (در مقایسه با ۱۱۰۰۰ کنونی).

چگونگی دستیابی به چشم‌انداز

ما چشم‌اندازی جامع و آرمانی برای عربستان سعودی تا سال ۲۰۳۰ تدوین کرده‌ایم. این نخستین گام در سیر ما به سوی آینده‌ای بهتر و درخشان‌تر برای کشور و شهروندان است. برای دستیابی به خواست‌ها و امیدهایمان،

برنامه‌های تحولی متعددی را که راه را برای چشم‌انداز باز می‌کنند و به ما در دست‌یافتن به اهدافمان کمک می‌کنند را آغاز کرده‌ایم. بخشی از این برنامه‌ها شامل موارد زیر است:

۱. **برنامه «بازساخت دولت»:** در سراسر جهان دولت‌ها خود را با چابکی سازماندهی می‌کنند و همواره در حال بازساخت و همسو کردن نظام‌ها با اولویت‌های ملی هستند. ما حرکت در این مسیر را به‌وسیله حذف شوراهای عالی و تأسیس شورای امور سیاسی و امنیتی و شورای امور اقتصادی و توسعه آغاز کرده‌ایم. این اصلاحات به سرعت بخشی تدوین راهبرد و تصمیم‌گیری و بهبود عملکرد ما کمک کرده‌اند. این بازساخت دقیق و هوشمندانه را به‌شکل فراگیر و تدریجی، بر اساس اولویت‌های روشن خود ادامه می‌دهیم.

۲. **برنامه «راهنمایی‌های راهبردی»:** ما برنامه راهنمایی‌های راهبردی معرفی شده توسط دستگاه‌های دولتی را تصویب کرده‌ایم. برای همسویی با نیازهای اقتصادی و اجتماعی آینده، نقش‌های کنونی مورد بازبینی قرار گرفته‌اند. تصمیم‌ها مبتنی بر مطالعات و معیارهای جزء‌به‌جزء و تحلیل جامع برنامه‌ها، طرح‌ها و شاخص‌های عملکرد مرتبط با هر دستگاه است.

۳. **برنامه «توازن مالی»:** بعد از تأسیس شورای امور اقتصادی و توسعه، بررسی مصرف سرمایه فعلی، سازوکار تصویب و تأثیر قابل سنجش اقتصادی آن‌را آغاز کردیم. ما کمیته‌هایی تشکیل داده‌ایم و اداره‌های جدیدی که موظف به بازبینی مقررات مربوط و اقدام‌های لازم در مورد هزینه‌ها هستند را بازگشایی کردیم. در نتیجه، سال گذشته درآمدهای غیرنفتی خود را تا ۳۰ درصد افزایش دادیم و برآن هستیم که تنوع‌بخشی به درآمدهای غیرنفتی خود در سال‌های آتی را از طریق اتخاذ تمهیدات جدید ادامه دهیم.

۴. **برنامه «مدیریت پروژه»:** دستگاه‌های کشور در حال حاضر در معرض موجی از اصلاحات و تحولات هستند. برای مدیریت این جریان و اطمینان از هماهنگی کلیه تلاش‌ها، ما رویکردی اثربخش نسبت به مدیریت پروژه اتخاذ کردیم و در شورای امور اقتصادی و توسعه و بسیاری از دستگاه‌های دولتی دیگر دفاتر تخصصی مدیریت پروژه تأسیس نمودیم؛ همچنین یک واحد مرکزی تحویل ایجاد نمودیم.

۵. **برنامه «بازبینی آیین‌نامه‌ها»:** در خلال سال گذشته، ما بسیاری از قوانین جاری را بازبینی کرده و قوانین جدیدی را که مدت‌ها از لزوم آن گذشته بود، جایگزین کردیم. این قوانین شامل قانون شرکت‌ها، قانون سازمان‌های غیردولتی، قانون بهای زمین‌های بدون استفاده، قانون ستاد عمومی وقف (اوقاف) می‌گردد. ما به بازبینی کلیه قوانین برای اطمینان از اینکه با اولویت‌های مملکت همسو هستند، ادامه خواهیم داد.

۶. **برنامه «سنجش عملکرد»:** ما اصل سنجش عملکرد را پذیرفته و اطمینان حاصل کردیم که این اصل به‌درستی در ارزیابی تمام دستگاه‌های دولتی، برنامه‌ها، راهکارها و اقدام‌های اجرایی آنها استفاده می‌شود. ما مرکز مدیریت عملکرد دستگاه‌های دولتی را پایه‌گذاری کردیم تا این تلاش‌ها را برای بلندمدت نهادینه نموده و برای ارتقای پاسخگویی و شفافیت، نمودار عملکرد ایجاد کنیم.

برای اطمینان از تحقق چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان سعودی آماده‌ایم که مجموعه‌ای از برنامه‌های اجرایی که تأثیر شگرفی بر پیاده‌سازی آن دارند را آغاز کنیم. اینها شامل موارد زیر می‌شوند:

۱. برنامه «تحول راهبردی آرامکو»: ما معتقدیم شرکت سعودی آرامکو توانایی رهبری جهان در حوزه‌هایی غیر از نفت را داراست و این شرکت بر روی برنامه تحولی گسترده‌ای کار کرده که آن را در جایگاه رهبریت در بیش از یک حوزه قرار می‌دهد.

۲. برنامه «بازسازی صندوق سرمایه‌گذاری عمومی»: ما اکنون با کار بر بازسازی صندوق، در حال پالایش قابلیت‌های سرمایه‌گذاری آن و توان بخشی به صندوق برای مدیریت مجموعه‌ای وسیع‌تر از دارایی‌های جاری و جدید هستیم. هدف ما تبدیل آن به بزرگ‌ترین صندوق ذخیره‌ارزی در جهان است و برای دست‌یافتن به این هدف، طرح جامعی را اعلام خواهیم کرد.

۳. برنامه «سرمایه انسانی»: از آنجایی که سرمایه انسانی عامل بسیار مهمی در موفقیت هر پروژه اساسی است، هدف ما اجرای برنامه‌ای کامل برای پرورش استعداد‌های انسانی است. این برنامه کارایی دستگاه‌های اداری را سنجش، ارزشیابی و تحلیل می‌کند؛ همچنین از دستگاه‌های دولتی در حوزه کارکنان، مطالعات، مشاوره و مشارکت‌های راهبردی مرتبط با سرمایه انسانی پشتیبانی می‌نماید.

۴. برنامه «تحول ملی»: دستگاه‌های دولتی ما در رویکردی جدید در کارگاه‌های متعددی برای بررسی نقش خود در اجرای تمهیدات لازم برای عمل کردن به اولویت‌های ملی کار کرده‌اند. ما در حال شناسایی فرصت‌هایی برای مشارکت با بخش خصوصی به موازات رویکردهای نوآورانه اداری و سرمایه‌ای هستیم. ما در حال فهرست کردن جزء به جزء ابتکارهایی هستیم که نشانه‌های شفاف عملکردی دارند.

۵. برنامه «مشارکت‌های راهبردی»: ما در حال کار با شرکای اقتصادی خود در سراسر جهان برای شکل دادن مشارکت‌های راهبردی قرن بیست و یکم هماهنگ با چشم‌انداز ملی خود هستیم تا بتوانیم قطب تجاری اتصال سه قاره باشیم و صادراتمان را تقویت کنیم.

۶. برنامه «خصوصی‌سازی»: ما مشغول تعیین بخش‌های جدید مناسب برای خصوصی‌سازی هستیم. هدف ما تدوین برنامه جامع خصوصی‌سازی است. ما از روش‌های بهینه بین‌المللی بهره خواهیم برد، انتقال دانش انجام خواهیم داد و به گونه‌ای متعادل و علمی به اهداف خود دست خواهیم یافت.

۷. برنامه «تقویت نظارت بر بخش دولتی»: ما بر بازسازی دستگاه‌های دولتی به شکل پیوسته و به شیوه‌ای منعطف کار خواهیم کرد. ما نقش‌های اضافی را حذف، شیوه‌نامه‌ها را کارآمد و مسئولیت‌ها را تعریف خواهیم کرد؛ همچنین دستگاه‌ها را قادر خواهیم ساخت تا حق خود را ادا کنند، پاسخگو باشند، از تداوم کار اطمینان یابند و در قبال چالش‌های جدید انطباق‌پذیر باشند. در زیر شورای امور اقتصادی و توسعه، یک دفتر مدیریت راهبردی برای تمرکز بر هماهنگ‌سازی تمام برنامه‌های دولتی و اطمینان از هم‌راستایی آنها با چشم‌انداز ملی تأسیس خواهیم کرد. این دفتر مانع بروز شکاف، دوباره‌کاری و تناقض میان سیاست‌ها و برنامه‌های دستگاه‌ها خواهد شد.

و تضمین خواهد کرد که تمام اجزای چشم‌انداز در راهبردهای بخشی مناسب لحاظ شده‌اند. همچنین یک مرکز پشتیبانی تصمیم‌ها در کاخ سلطنتی راه‌اندازی می‌کنیم تا از طریق اطلاعات و گزارش‌های تحلیلی و مبتنی بر شواهد از تصمیم‌گیری‌ها پشتیبانی نماید. تعهد ما در دستیابی به اهداف این برنامه‌های محوری و مشارکت جمعی ما، اولین گام به‌سوی تحقق چشم‌انداز عربستان سعودی برای سال ۲۰۳۰ خواهد بود. ما به اجرای برنامه‌های جدید در سال‌های پیش‌رو بر اساس نیاز ادامه خواهیم داد و به‌شکل پیوسته عملکرد خود را در راستای تحقق این چشم‌انداز مورد بازبینی و ارزشیابی قرار خواهیم داد. خداوند حافظ ما باشد و ما را به راه راست هدایت فرماید.